Yarım Ay

No. 75

15 MART 1938

15 Kr.

JEZABEL *İrène Nemirovski'nin şaheseri. Çeviren: Muazzez Tahsin Berkand. Gelecek Sayıda tefrikaya başlıyoruz.*

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 „ 350 Kr. Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon : **23607** *Telgraf adresi :* **Resimliay** *Posta Kutusu :* **629**

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin; **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**

Yazı „ „ „ : „ „ „ **Yazı** „

Bilmece „ „ „ : „ „ „ Bilmece Memurluğu

adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

Atletik hututunuzu muhafaza ediniz

Şişmanlıkla mücadele ediniz ve bunun en iyi çaresi olan SHORT LINIA yı giyiniz. Daimî masajının tesirile yağlı tabakayı giderir. Hususî elâstikî bir trikodan yapılmış olan SHORT LINIA adi bir külot gibi yıkanır.

Fiyatı: 10 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız :

J. ROUSSEL

Paris, 166 Bd. Haussmann

İSTANBUL, Beyoğlu

Tünel meydanı 12 No. lu

Mağazamızı ziyaret ediniz veya 9 No. lu tarifemizi isteyiniz.

Halka, sıhhati ile alâkadar o masın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden :

Dahilîye Mutehassısı

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

ANA

AYLIK AYLE MECMUASI

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından çıkarılan bu dergide, her aileyi pek yakından ilgilendiren konular üzerine, en kuvetli kalemler tarafından yazılmış mekaleler, hikâyeler, elişleri ve moda örnekleri vardır.

Üçüncü sayısı 15 Mart 1938 de çıkmıştır şimdiden kitapçı ve gazetecinize sipariş ediniz!

RESİMLİ AY

Mart 1938 — Sayı 25

En çok okunanan ve sevilen yazıcılarımızın : Birçok MAKALE - HİKÂYE - RÖPORTAJ - TERCÜMELERİ ve ROMANLARI ile BOL RESİMLİ olarak çıkacaktır.

—Mutlaka Alıp Okuyunuz!—

"Resimli Ay„ Türkiyenin En Olgun Aylık Mecmuasıdır.

EFELER

Ragıp Şevkinin fevkalâde müheyyiç bu millî romanı (RESİMLİ AY) da devam ediyor. Mutlaka takibediniz.

DİKİŞ MAKİNASI

BİSİKLET

GRAMOFON

VE BİLUMUM MAKİNA ALETLERİNİZİ

YALINIZ

ZYGOMALA

MAKİNA YAĞI İLE YAĞLAYINIZ

ASMA ALTI, VOLTO HAN No: 9

TEL. 22878 İSTANBUL

Mısırçarşısı:

Bir akşam gazetesi tavsiye ediyor: Mısırçarşısını bir hâl yapalım diyor.

Eyvah! Eyvah!

Mısırçarşısı da mı elden gidecek. Türk hekimlik tarihinin bir timsali olan bu çarşı da mı vasfını değiştirecek?

Türk hekimliği demek, otlarla tedavi demektir. Her sene ilkbaharda Bursa şehrinin Uludağ eteklerine adamlar yayılır. Ellerinde bıçaklar, kancalar bulunduğu halde yerleri ararlar, soyarlardı. 24 türlü ot ve kök toplarlardı. Bu otlar Mısırçarşısına gelir, hastalara ilâç olarak satılırdı. Moskoftan tüccarlar gelir, bu ot ve kökleri satın alarak Rusyaya sefer ederlerdi. Bu otlar ve kökler memleketin Moskofa büyük bir ihracatını teşkil ederdi.

Hekimlik nevi nevidir. Tıp fakültesinin yetiştirdiği hekimler (Fennî hekimlik) sınıfındandır. Ondan sonra an'anevî hekimlik gelir. An'anevî hekimlik otlarla, köklerle tedavidir. Hekimliğin daha birçok nevileri varsa da onları saymak günün mevzuunu teşkil etmez.

Dr. Papas Fru ve Sait Molla

Tan gazetesinin muhterem muharriri Bay Ziya Şakir, bu gazetedeki tefrikasında Pastör Fru'nun koluna girerek, onu sallana sallana Balta Limanı yalısına, yani Sadrazam damat Feridin ikametgâhına, Sait Mollanın getirdiğini yazıyorlar.

Bay Ziya Şakir yanlış malûmat almışlardır.

Sait Molla, doktor Fru'yi ancak bir kerre görmüş, o da doktor Abdullah Cevdetin İçtihat evinde vaki olmuştur.

Bay Ziya Şakire neşriyat ve tahkikatından naşi çok minnettarım. Çünkü devri Hamidide, Yıldız sarayında, maruz olduğum bazı muamelelerin esbabı ledünniyesini.. mahiyet ve şumulünü ancak kendilerinin Son Postadaki neşriyatlarile öğrenmeğe muvaffak oldum.

Bütün gazeteleri takib mümkün olmadığından, Hürriyet ve İtilâf hakkında olan neşriyatlarından ancak bu sayıya müsadif yazı nazarı tesadüfüme geldi. Bay Ziya Şakirin yazıları alâka ile takibedilmeğe lâyık yazılardır.

Bir Devrin Tarihine Bir Tekme

Selânigin son valisi olan Hüseyin Nazım paşa, ömrünün son zamanlarını Göztepede geçirdi. Üç katlı, dar ve yüksek bir evde oturdu. Bu ev (1885) de Taş mektep unvanile maruf olan Göztepe iptidaî mektebinin pek yakınındadır.

Hüseyin Nazım paşa Selânik valisi olmazdan evvel Mersin mutasarrıfı idi.

1897 senesinin son günü Divanı muhasebat reisliğinden Deyrı Zor mutasarrıflığına menfiyen azimet eden müverrih [1] Zühdü Bey, Mersinden Mesagérie Maritime kumpanyasının Sénégal vapurile Mersinden geçti. Vapur on iki saat Mersin limanında kaldı. Zühdü Bey bu fırsattan istifade etti. Karaya çıktı. Hüseyin Nazım paşa sevincinden yerlere, göklere sığamıyacak hâle geldi. Menfî misafirini kucakladı ve vapur kalkıncıya kadar onunla meşgul oldu. Mersinin her tarafını gezdirdi. Hattâ iki üç saat garbinde bulunan harabelere kadar götürdü.

Hüseyin Nâzım paşa, Âli paşa ile, şair meşhur Ziya paşa ile tanışmıştır. O devrin tarihini tenvir için pek kıymetli bir hatırat yazmıştır. Hüseyin Nazım paşa yazdığı hatıratı pek gizli tutmuştur. Ancak kendine mahremi esrar olarak Süleyman Nazif merhumu edinmiştir. Yazdıklarını yazarken Süleyman Nazife göstermiş ve okumuştur.

Hüseyin Nâzım paşanın vefatından sonra, bu hatıralar torununun eline geçmiştir. Bu yazıcı o hatırattan iktibaslar yapmış ve Cumhuriyette neşretmiştir. Yazılarına "Bir devrin tarihi„ unvanını vermiştir. Ben bu yazılara, neşri tarihinde günü gününe "Bir tekemmüle„ yazdım. "Tekemmülem„ birincisi Süleyman Naziften, ikincisi Sadrı âli müsteşarı Ali Fuat Bey merhumdan işittiklerimdir. Üçüncü derecede benim kendi şahsî malûmatım, şahsî tetebbüâtım gelmiştir. Onun içindir ki ifadem sureti "dün„ ün sureti ifadesidir; bugünün ifadesi sureti değildir.

Abdurrahman Adil Eren

[1] Osmanlı eğerlerinin binbir türlü çeşidi ve binbir türlü ismi vardır. Bu eğer isimlerini en son bilen Zühdü Bey merhum idi.

S I R F   K E N D İ N İ   D Ü Ş Ü N E N   T İ P L E R

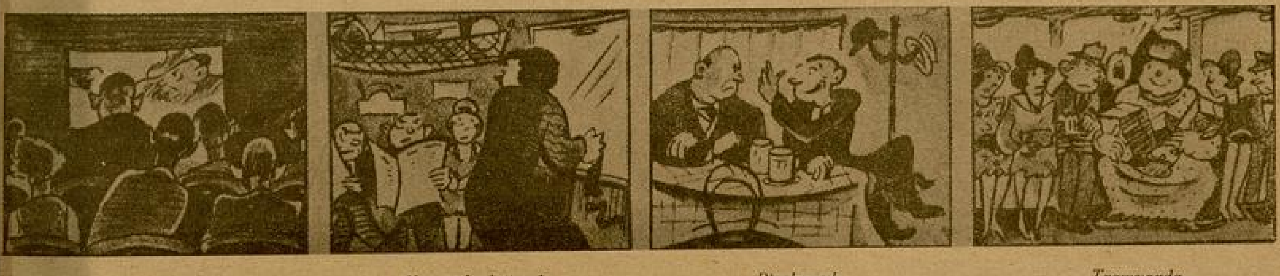

Sinemada. — *Kış yolculuğunda* — *Birahanede* — *Tramvayda*

YAZAN: İrène Nemirovsky
ÇEVİREN: Muazzez Tahsin Berkand

JEZABEL

BATI ŞAHESERLERİNDEN

Gelecek Sayımızda Başlıyoruz!

GÖNÜL İŞİ

Çocukluk arkadaşı idiler. Beraber çalışır, beraber düşünür, beraber gezer, oynarlardı. Yaradılışları bakımından aralarında benzerlik olmadığı halde böyle kuvvetli anlaşmalarına aileleri de şaşardı.

Biri hırçın, durduğu yerde duramıyan, düşünmekten çok hareket etmeği seven ele uvuca sığmaz bir çocuk, diğeri uysal, nazlı, vaktinden çok önce yaş almış bir büyük adam gibi ağırbaşlı, küçük bir erkek... Yüksek tahsil, çalışma zamanlarında aralarına bir ayrılık koymuştu. Biri mühendis oldu. Diğeri de bir mülkiyeci.. Atandıkları memleketlere gitmeden önce, İstanbulun müziği nefis toplantı yerlerinden birinde buluştular. İçtiler, konuştular, eğlendiler ve sababa karşı ne tipte bir kadınla evlenmek istediklerini, bekledikleri aşkın rüyasını biribirlerine anlattılar.

Mühendis Akın evleneceği kızın son derece güzel, şuh, her an aldatmağa hazır ve bir bakışla ortalığı kasıp kavuran birşey olmasını istiyor :

— Onu elimde tutabilmek için çok yorulmalıyım, diyordu. İçimde şimdi kaybedeceğim.. hemen beni bırakıp gidecek diye bir kuruntu olmalı, büyük bir şüphe içinde yaşamalıyım. Varlığım güzelliği karşısında ürperirken bir bakışı ile ıstırabın hudutsuz enginlerine atılayım. Bir okşayışı ile yaşama kaidelerini karıştıracak kadar sarhoş olayım.

Ne sevdiğine inanayım. Ne sevmiyor diye sızlanayım. Aşkı, kıskançlığı, hile ve hıyaneti hep ondan bekliyeyim. Ben durgun bir hayat istemiyorum Uğur, diye kendinden geçmiş bir halde isteklerini açığa vuruyordu.

Uğur ise arkadaşının büsbütün zıddı bir evlenme yapmak istiyordu. Düşünen acıyan, koruyan, sevmeyi ve bağlanmağı kuvvetle bilen olgun bir genç kıza ömrünü bağlamak ülküsünü taşıyordu.

— Sevdiğim kız isterse müzikten anlamasın. Moda peşinde koşmasın, konuşurken, gülerken muhitinde bir hayranlık halesi yaratmasın. Yeter ki yuvasını benimsemiş, kocasına, çocuklarına kanat germiş bir kadın olsun diyordu.

İstanbulda son gecelerinin son saatleri hep kafalarında yarattıkları hayat arkadaşı tipini konuşmakla geçti. Ve yeni doğan gün ışıkları ikisini de ayrı memleketlerde, ayrı insanların arasında bekleyen hayata doğru aldı, gitti.

***

Uğur Batı illerinden birinde stajını yaparken Menevişi tanıdı. Ufak tefek bir vücudu, düzgün buklelerle süslenmiş biçimli bir başı, geniş alnında durmadan kımıldayan kumral kaşları ve rimelle kıvrılmış, koyulaştırılmış sert kirpikleri arasında şimşek bakışlı yeşil gözleri vardı.

Klüpte haftada bir aile toplantısı yapılırdı.

Uğur, önce pek hoppa bulduğu kıza zaman geçtikçe yakınlık duymağa başladığını, hattâ bir gün ona lüzumundan fazla alıştığını hissetti. Genç kız annesi ile babasının dostları arasında salona saat ona doğru gelirdi. Uğur, o gelinceye kadar yaldızlı kabartmalara, uygun renkli abajurlar içinde pırıldayan ışıkları bulanık cazın sesini durgun, eğlenen, gülen dans eden kalabalığı manasız bulurdu. Fakat salonun geniş kapısı açılıp ta genç kızın bir ışık parçası gibi içeri süzüldüğünü gördüğü anda birden salondaki herşey değişerek, sevginin sihiri ile gülümseyen gözler gibi pırıldayıp fısıldaşmağa başladıklarını sezerdi.

O, herkesle dansederdi. Etli dudaklarının arasında pırıldayan dişleri belki de çapkın şeyleri bile çiğnemekten çekinmiyecek kadar yaramazdı. Saçlarını her hafta başka şekilde düzeltirdi. Bu pırıltılı ipek yığını, bazen sarışın bir duman gibi penbe kulaklarının üstünde halkalanır; bazen yukarı doğru fırçalanır; bazen de başının etrafında Meryem tablôsundaki ışık halesi gibi sarışın bir çenber halini alırdı.

Çocuk Esirgeme Kurumu yararına verilen bir baloda tanıştılar. Genç kız o gece kendisine de bir kaç dansı bagışladı. Onunla tatlı bir valsin dalgaları arasında dönmek cidden eşsiz heyecanlar veriyordu. O, bir tüy hafifliği ile kollarında dönerken sanki küçük ayakları yerden kesiliyor, kalbinin hiçbir kadının yolculuk yapmadığı pürüzsüz ve lekesiz yollarında başıboş bir ceylân gibi sekiyordu. Üstünde açık yaprak yeşili tafta bir elbise vardı. Saçlarının altını, nefis yaprakların arasından kayısı gülü gibi parlıyor, pırıltılı gözleri çapkın ışıklarla yanıp sönerek denizleri tarayan kuvvetli ışıkları andırıyordu.

Tanıştıktan az sonra Uğur anladı ki, yıllarca düşünülerek verilen kararı, kafasında yarattığı kadın hayali ateşe düşmüş bir dolu parçası gibi erimiş, içinde yanan başka emelleri de söndürüp gitmiştir.

Menevişten ayrılamıyacak, onu ba[...] kalarının kollarında dansederken görme[...] dayanamıyacak kadar tutulduğunu an[...] yınca işi kesdirme yoldan halletme[...] düşündü.

Kızın annesi ile babası terbiyeli da[...] randılar. Fakat önce bu gönül işini k[...] larına açmasının münasip olacağını [...] ima ettiler.

Uğur, genç kızla konuşurken bir ha[...] üzülüp terledi. Çünkü hiçbir cüml[...] bir kahkaha ile bağlamadan bitiremiy[...] herhangi bir fikri ağızdan çıkarken dili[...] dolayıp ondan binbir eğlence mevz[...] çıkarmadan duramayan ve ciddi şeyl[...] konuşma saatinin ancak ölüm döşegin[...] eline geçeceğini söyleyen genç kıza de[...] dini anlatırken çok güçlük çekti.

Fakat evlendiler...

***

Mühendis Atkın, yer altında patlay[...] bir madenin sarsıntısına uğrayıp y[...] serildikten sonra, gözlerini doktor B[...] hanın kliniğinde açmıştı.

Başucunda düz siyah kirpikleri k[...] yu karanlık gözlerine gölge veren es[...] başı, düşünen alnı ile son derece va[...] görünen bir kızla karşılaştı. Günlerd[...] beri babasının hastasına bakan, ya[...] eden, ilâçlarını veren ve gecenin geç [...] atlarına kadar içli sayıklamalarını dinl[...] rek başını bekleyen genç kıza an[...] bakışları ile teşekkür edebildi.

Sarsıntı çok şiddetli olduğu için m[...] hendis Akına bundan sonra heyecan y[...] saktı. Ölümden kurtulmuştu. Fakat iti[...] bir şekilde yaşamağa mecbur olarak[...] Bunu öğrenen genç adam, ilk günler[...] ölümden kurtulduğu için çok yandı. [...] az da olsa, kısa da olsa bir ömrü, fırtı[...] bora, kasırga içinde yaşamak... Heyec[...] ve ihtirasla yanıp yuvarlanmak istiyord[...] Ona durgun bir yaşama, kokusu alınm[...] çiçekler, özsuyu tükenmiş ağaçlar g[...] manasız geliyordu.

Fakat bir an geldi ki, doktor Bur[...] nın uzun yıllar yaşamış, birçok ki[...] karıştırmış ve değişik memleketler g[...] müş olmaktan gelen kuvvetli sözleri, [...] lattığı vak'alar, gösterdiği örnekler k[...] bir alevle tutuşan sinirlerini yatıştırır, y[...] reğinde yükselip kabaran şikâyetleri s[...] dirir gibi oldu.

Doktorun bütün ömrünü başına ba[...] ladığı bir tek kızı vardı : Işıl...

Küçük yaşta anasız kalan yavrusu[...] büyük bir sevgi ve özençle yetiştirm[...] oldukça iyi bir tahsil yapmasına çalışm[...] tı. Kızı, küçük kliniğinde kendisi ile b[...] raber çalışıyor; sağlam karakteri, güve[...] lir hisleri ve derli toplu düşünceleri [...] yakınında yaşayanların sevgi ve hayra[...] lıklarını kazanıyordu.

Fırtınalı bir kış gecesi... ince bir [...] perasyondan çıkan genç kız beyaz gö[...]

Yazan:
Mükerrem Kâmil Su

leğini değiştirirken mühendis Akını karşısında buldu. O, kendisine yasak edilen kuvvetli bir heyecanın önünde ölü gibi sararmıştı. İki elini birden genç kızın serin bir dostlukla uzanan ellerine bırakarak :

— Benimle evlenebilir misiniz Işıl? dedi.

— Evet Akın...

— Bu, bir sevgi evlenmesi mi olacak?

— Benim için evet!

— . . . .

— Sizin için de belki bir yaşama mecburiyeti..

— Niçin böyle söylediniz?

— Kafanızda yer alan idealin ne elim bir mecburiyetle yıkıldığını bildiğim için!

— Niçin böyle söylüyorsunuz?

— Ateşli gecelerinizde başınızı ben beklemiştim Akın!..

Onlar da evlendiler...

*
* *

Hayatta öyle tesadüfler olur ki, insanların arzuları hilâfına yaşayışlarına hükmeder.

Bir kaç yıl sonra bu iki çocukluk arkadaşı Akdeniz kıyılarında güzel bir memlekette karşılaştılar. Buluşmaları pek heyecanlı oldu. Dostlukları kalarına da intikal edince aralarında çabucak tatlı bir samimiyet başladı.

Bir akşam Akın, hayalinde yarattığı, yıllarca kafasında süslediği, benimsediği bir genç kızla arkadaşının evlenmiş olduğunun farkına vardı. Durduğu yerde duramıyan, kahkahası, şakası bol, kıvrak vücudile dansederken gözleri çeken, alevli bakışlariyle değdiği yeri yakan Meneviş, nefis bir tangonun ahengiyle ürpererek ince vücudunu kollarına bırakmış, ona ömründe ilk defa heyecanla sarhoş olmanın zevkini tattırmıştı.

İstemiye istemiye kafasında ağırbaşlı, olgun karısı ile, arkadaşının hoppa karısını ölçüyor; fakat yüreğinin his ve hayal tarafı ağır bastığı için gönlünün dağ yamaçlarında bir çatlak bularak sızan birikmiş sular gibi Menevişe doğru akıp gittiğini hissediyordu.

Artık çocuğunu okşarken, karısı ile konuşurkèn, işinin ardından dağ tepe dolaşırken hep gizli bir sevdanın sarhoşluğu içinde yandığını, ve bu yanışın birgün yuvasında da bir yangın çıkarabileceğini düşünüyordu.

Menevişten ayrılamıyacak, onu başkalarının kollarında dansederken görmeğe dayanamıyacak kadar tutulduğunu anlayınca...

Kendisini genç yaşında sakat bir hale getiren kazaya, hayatını kurtaran doktora, gençliğinin en temiz ve en derlitoplu hislerini yolunda harcıyan karısına, hattâ sevgisinde taze bir serinlik ve güven duyduğu kızına bile düşman kesildiği zamanlar oluyordu.

Bir gece işinden dönerken adımlarının, arkadaşının evine doğru sürüklendiğini hissetti. Uğur, bir iş için dışarıdaydı. Menevşi, ipek yastıklarla süslenmiş geniş divanda tırnaklarıyle uğraşırken buldu. Genç kadın âdet yerini bulsun diye Işılı ve çocuğunu sorduktan sonra göz kamaştıran bir sallanışla odada dolaşmağa, kokteyl hazırlamağa başladı.

O gece karşılıklı içtiler. Radyoyu açarak dansettiler. Genç kadın, çapkın, kıvrak bir bar havasını piyanoda çaldı ve söyledi.

Akın, gece yarısına doğru kendisini yere vuracağı söylenen kudretli heyecanlardan binbiri ile göğsünün yanıp tutuştuğunu hissederek evine döndü.

Bu gizli sevgi, yahut sadece heyecan ve ihtirasın yarattığı beraberlik.. belki daha uzun sürecekti. Bir akşam eve döndüğü zaman karısının garip bir sesle misafir salonunda konuştuğunu duyarak adımlarını yavaşlattı. İki kişi arasında konuşulan birşeyi dinlemenin ayıbı, o an için kafasından silinmişti.

— Yazık ki çoğumuz modern hayatın birçok şartlarını benimsiyemedik Bay Uğur, kadınla erkeğin biribirlerine yakın bulunması, iyi yetiştirilmemiş karakterlerde muhakkak ki bazı aksaklıklar yapıyor.

Kadın, kocasını başka erkeklerle, erkek te karısını başka kadınlarla ölçmeğe kalkışınca çok defa bundan yuva zararına hükümler çıkıyor.

Dediğiniz gibi, belki ben kocamın hayaline, yıllarca varlığında yarattığı yüksek duygulara cavap vermiş bir kadın değilim. Hasta olmasaydı muhakkak ki benimle evlenmiyecekti. Ben ona evet, derken sadece sevgimi göz önünde tutmamıştım bay Uğur. Onun sakin bir hayata, derlitoplu bir yaşamaya, sürekli ihtiraslardan, yere vuran heyecanlardan uzak kalmağa mahkûm olduğunu bildiğim için.. biraz da onu kurtarmak, yaşatmak arzusu ile ona el uzatmıştım. Onu o kadar severim ki; kurtuluşu ve saadeti için feda etmiyeceğim hiçbir şey yoktur, inanın...

— Acaba o, bu fedakârlığa lâyık mı dersiniz ?

— İsterse olmasın. Kadın, kalbinden verirken karşılık ne bulacağını düşünmez, dostum. Ucu bir kazanca bağlı olan hislerin bence değeri hiçtir.

— Kendinize yazık ediyorsunuz. Size

— Arkası 21 inci sayfada —

KANLARA BULANAN GÜZEL KADIN BAŞLARI

Yazan : *Ragıp Şevki*

Tarih, sararmış yaprakları arasında birçok kanlı başlar saklar ki, bunların içinde güzel kadın başları eksik değildir. İşte bu yazıda, keskin birer balta darbesile uçup kanlara bulanan 4 güzel kadın başının hikâyesini bulacaksınız. Bu başlardan üçü Kraliçe, biri de Kral kızı başıdır.

Ölüm İskoçya kraliçesi Mary Stuart'a, belki hiç yaklaşmıyacaktı. Fakat aşk, bu ölümü çok çabuk hatırladı ve kızıl saçlı kraliçe on sekiz yıllık bir zindan hayatından sonra başını cellâdın kanlı baltasına terketti.

İngilterede 16 ıncı asırda, İngiltere tahtı için iki kadın çarpışıyordu. İskoçya kraliçesi Mary Stuart ve sekizinci Hanri'nin kızı prenses Elizabet...

Mary, herşeyden emin, bir Kleopatra hayatı yaşardı. Erkeklere karşı duyduğu büyük zaaf, ona her gece bir âşıkıyle fırtınalı saatler geçirmek arzusunu vermişti. İngilterenin en yakışıklı erkekleri, Kraliçe Mary'nin dizi dibinde sabahlarlar, kızıl saçlı kraliçe böylece, hiçbir kayd ve bağ tanımadan muhteris bir hayat geçirirdi.

Fakat bu sırada Elizabet, İngiltere tahtı için kliseyi elde etmiş ve Kraliçe Mary halkın gözünden düşürülmüştü. Bir gece sarayını basan Elizabet'in adamları, onu yine bir erkekle zevkederken buldular. Kraliçe derhal tevkif edilerek bir zındana atıldı. Elizabette rakipsiz ve korkusuz İngiltere tahtına oturmuş oldu.

Kızıl saçlı kraliçenin hayatı belki de atıldığı bu zındanda sönüp gidecekti. Fakat hâdiseler ve gönül, bu nafile ölüme karşı isyan etti. Aradan on sekiz yıl gecmişti. Kraliç sürdüğü günahlı günlerin, kopardığı başların cezasını bu suretle geçiriyordu. Kraliçe Elizabet bile, bu cezayı ona muhik boluyordu. Fakat bir gün Kraliçe Mary ile kont Leicester'in mektuplaştıkları haberi duyuldu. Kont Leicester aynı zamanda kraliçe Elizabet'in sevdiği erkeklerden biri idi.

Bu aşk, kızıl saçlı kraliçeyi ölüme sürükledi. Elizabet, sevdiği bir erkeğin Mary tarafından elinden alınmasını bağışlıyamadı.

Kraliçe Anne Boleyn başını kütüğe koyar koymaz, cellâdın havada uçan baltası parladı

●

1792 de Almanyada balta ile idam edilen günahkâr bir kadın.

Bir bahar sabahı kraliçe Mary zindandan çıkarıldı. Saçları bembeyaz olmuştu. Baharın ılık ve parlak güneşi altında bu bembeyaz saçlar, bir kar parçası gibi parlıyordu. Yorgun adımlarla ölüm mahalline götürüldü. Bir papas ona, Allaha dua etmesini söyledi. Kraliçe Mary'nin yalnız gözleri birkaç saniye için gökyüzüne doğru kalktı. Sonra önündeki iri kütüğe baktı. Muhafız askerlerden biri kraliçeye:

— Diz çökünüz! diye homurdandı.

Cellât da güzel kadının dirseğini tutarak onu diz çökmeğe icbar etti. Kraliçe diz çöktükten sonra son defa etrafına bakındı, herkes susuyordu. Önünde iki meş'ale yanıyor ve dışarıda kuşlar ötüşüyordu.

Kraliçe Mary, dünyayı daha fazla seyretmenin, ölümü dehşete sürükliyeceğini vehmederek başını önündeki kütüğe koydu ve gözlerini kapadı.

Cellât, onun bembeyaz ensesi üstünde toplanan beyaz saçlarını bir fiske vuruşta öne attı ve baltasını kaldırdı.

Papas boğuk boğuk mırıldanıyordu. Meş'alelerden biri sönmek üzere idi. Kalabalık arasında gözlerini kapamıyan yalnız muhafızlardı. Nihayet ıslık bir ses işitildi ve balta iri kütüğe saplandı. Kraliçenin başı, sadece kısık bir "Hınk!„ sesi çıkararak yere yuvarlandı ve saçları dağıldı.

***

Güzel başını kanlı baltalara veren kadınlar içinde Anne Boleyn kadar bedbaht ve işvekârı yoktur.

Bu güzel kadın, "Sekiz karılı kral„ ismile tarihe geçen İngiltere hükümdarı sekizinci Hanri'nin nankörlüğüne, zulmüne ve iftirasına uğramış bir bedbahttır.

Kral, kendisine gönül verdiği zaman Anne Boleyn evliydi. Kocası basit bir memurdu. Sekizinci Hanri, her kadın gibi, bunun da kolları arasına düşeceğini sandı. Fakat çabuk aldandı. Anne Boleyn krala evlenmeden evvel teslim olamıyacağını söylemişti. Kral bu evlilik için Papaya başvurdu, fakat Roma klisesi bu evlenmeğe asla müsaade edemiyeceğini bildirdi. Kral, Anne Boleyn'e sahip olabilmek için Papa ile alâkasını kesti, İngilterede Anglikan klisesini tesis etti. Ve muradına kavuştu.

Fakat maymun iştahlı ve hunvar tabiatlı olan sekizinci Hanri, bu güzel kadından çok çabuk bıktı, ondan kurtulabilmek için, onu kendisine ihanetle itham etti. Anne Boleyn bütün çırpınmalarına, masum olduğunu söylemesi-

ne rağmen bir kış sabahı zındandan çıkarılıp siyaset meydanına getirildi. Günahsız olduğu için başı dimdikti. Sükûnetle idam mahalline çıktı. Papasın sözlerini sükûnetle dinledi. Sonra dönüp cellâdın korkunç yüzünü ve keskin baltasını görünce korku ile sallandı, kısık bir sesle:

— Ben masumum, ben masumum!. diye mırıldandı.

Cellât onun güzel omuzlarından çekerek diz çöktürdü. Kraliçe başını kütüğe koyar koymaz, cellâdın havada uçan baltası parladı ve indi.

Kraliçenin boğazından kısık bir inilti çıktı, başı otlar üzerine yuvarlandı ve güzel yüzü kana bulandı.

***

Sekizinci Hanri Anne Boleyn'in kanile de kalmadı. Koynuna ve nikâhına aldığı kraliçe Katherine Howard'ı da yine aynı leke ile lekeliyerek ölüme gönderdi. Bu güzel kadının başı da balta ile uçuruldu.

***

Taht birçok insanların başını yiyen bir ejderdir ki, bu korkunç canavardan masum genç kızlar bile kurtulamamıştır. İşte sekizinci Hanri'nin kızı Lady Jean Grey'de bunlardan biridir.

Henuz on yedi yaşına bastığı gün babası ölmüş ve tahta kraliçe Mari Tudor geçmişti. Mari Tudor, genç kızın ablası idi. Aralarında 22 yaş vardı.

Lady Jean Grey zeki, güzel bir kızdı. Hiçbir büyük ihtiras taşımazdı. Mütemadiyen okur, şiir ve edebiyatla meşgul olurdu. Fakat saltanat hırsı, Mari Tudor'u kız kardeşinin kanına girmekten uzaklaştıramadı.

Cellât, Mary Stuart'ın bembeyaz ensesi üstünde toplanan beyaz saçlarını, bir fiske vuruşta, öne attı ve baltasını kaldırdı.

Dalkavukların tazyikiyle nihayet küçük kız kardeşini bir zındana attırdı. Herkesle, bütün dünya ile alâkasını kestirdi. Aaradan bir hafta geçmeden Lady Jean Grey'i muhafızlar zındandan çıkardılar. Güzel bir yaz sabahında papas ona, dünyada işlediği günahların affedilmesi için Allaha yalvarması lâzımgeldiğini söylediği zaman, genç kız müthiş bir korkuya kapıldı, dehşet içinde bağırmağa, gözyaşı dökmeğe başladı:

Bir papas bir mendil buldu, Lady Jean Greyin, gözlerine bağladı. Genç kızın kolları yanlarına sarkmış, başı susuz kalan bir manolya gibi omuzlarına düşmüştü.

— Ablamdan habersiz beni öldüremezsiniz, beni ablama götürün, kraliçeye götürün! diye haykırıyordu.

Etrafındakiler bu emrin kraliçe tarafından verildiğini söyledikleri zaman inanamadı. Arabada bir müddet derin bir sükûta kapıldı, sonra yine ablasına götürülmesi için yalvarmağa başladı. Ağlıyor, çırpınıyor, etraftakilerin yakalarını, kollarını çekerek:

— Ölmek istemiyorum! diye haykırıyordu.

Nihayet birdenbire derin bir tevekküle kapıldı. Cellât kütüğü önündeki şilteye diz çöktüğü zaman sanki yaşamıyordu. Yüzü kireç gibi bembeyazdı. Dudakları uçmuş, gözleri ufalmıştı. Halsiz ve bitkin bir sesle:

— Gözlerimi kapatın! diye mırıldandı.

Bir papas beyaz bir mendil buldu ve Lady Jean Grey'in gözlerine bağladı. Kollanarı yanları sarkmış, başı omuzuna düşmüştü. Papas onun düşmemesini temin etmeğe çalışırken, genç kız:

— Kraliçeye deyiniz ki... Kızkardeşiniz masumdu, ben... Masum ölüyorum! diye mırıldandı.

Papas yavaşça çekilirken, iri ve korkunç bakışlı cellât yaklaştı, genç kızın, susuz kalmış bir manolya gibi sarkan başını kaba parmaklarıyle hafifçe tutarak eğdi ve cellât kütüğüne koydu.

Sabahın aydınlığında etrafa toplanan halk, buğulu gözlerle, bu külçe halinde yatan genç kıza bakıyorlardı.

Cellât, baltasını kaldırdığı zaman bütün gözler avuçlar içinde kapandı. Tok ve ıslak bir ses duyuldu ve kalabalık arasından keskin bir çığlık yükseldi.

17 yaşını henuz dolduran Lady Jean Grey'in başı kanlar içinde cellât kütüğü önünde yuvarlandı.

ANA

Aylık Ayle Dergisi

3 üncü Sayısı

15-3-1938 DE ÇIKTI. BU EN NEFİS AYLE DERGİSİNİ MUTLAKA TAKİP EDİNİZ!

KIRMIZI BALIKLAR

YAZAN:
CAHİT UÇUK

№ : 1

Bir kandil gibi yanıyordu: «Seviyorum.» O ışık, bütün gece, rüyalarında dolaştı. Rüzgârla sallanan alevi küçüldü, büyüdü, fakat sönmedi.

Sabah uyandığı vakit, ilk hatırladığı şey, ışığı gönlünde yanan o kelime oldu. Gözleri kapalıyken, dudakları aralandı: "Seviyorum„ dedi. Vücudunda taze bir kuvvet, yüreğinde büyük bir korkusuzluk vardı. Bu, seven insanın kuvveti ve cesaretiydi.

***

Filizin Hasana olan bağı kuvvetlendikçe; yüreğinde, o zamana kadar tatmadığı, çalıştığı, okuduğu, hattâ uyuduğu vakıtlar bile eksilmiyen bir üzüntü başlamıştı. Bu, kalbindeki korkusuzluğun yanısıra, atbaşı giden bir histi.

Hayatlarının ne olacağını, nasıl bir yolda gideceklerini bilmiyordu. Beraber geziyorlar, herkesin meraklı bakışlarından çekinmiyor, onun yanında bütün üzüntülerini unutuyordu.

Annesi, birşey sormuyor, Fakat, üzüldüğü neşesizliğinden belliydi. Genç kız, her geçen günle beraber daha bağlandığını, bu bağların koparılamıyacak bir hale geldiğini düşündükçe, dalıyor, oturduğu yerde, dakikalarca kıpırdamadan duruyordu.

Uç keskin ıslık sesi, sokakta çınladı. Filiz, yaslandığı divandan sıçrayarak pencereye koştu.

İlerideki havagazı lâmbası, sokağa mavi duman gibi bir aydınlık serperek yanıyordu. Genç kız, bu duman maviliği içinde, Hasanın iri vücudunun gölgesini görerek sevindi. Aynı ıslığı çalarak, karanlık pencerede olduğunu ona haber verdi.

Bir müddet sonra, Akasyalı yolda, kolkola yürüyorlardı. Ağaçların yapraklarında ılık bir rüzgâr dolaşıyor, havagazı lâmbalarının ışıkları titreşiyordu.

Filizin yüreğinde, sebebini anlayamadığı bir hüzün vardı. Gözleri yanıyor, boğazı gıcıklanıyor, ağlamak istiyordu.

Hasan, kuvvetli parmaklarını, onun koluna geçirmiş, kalın sıcak sesinin, sakin ahengile, günün havadislerini anlatıyordu.

Filiz, kolundaki parmakların bağlılığını, bu sakin sesin alâkasızlığiyle karşılaştırıyor, gözlerindeki yanışı, boğazındaki gıcıklanma artıyor, vücudunu gizli bir titreme sarmış, kalbi hızlı hızlı çarpıyordu.

Yol boyunca, yere düşen gölgelerini uzatıp kısaltan havagazı lâmbalarının altında yürüyorlardı.

Bir aralık, Hasan durdu. Filizin çenesini tutarak ışığa kaldırdı. Onun yüzüne baktı. Genç kızın uzun kirpikleri ıslak, yanaklarında, akan gözyaşlarının parlaklığı vardı.

Genç kızın omuzlarını yakalayarak sıktı :

— Niçin ağlıyorsun Filiz ?...

Sesindeki sükûnet dağılmıştı. Tekrar sordu :

— Filiz, niçin ağlıyorsun yavrum?.

Filizin örtülü kirpiklerinden yaşlar sızıyor, hıçkırmadan, yüzünün hatları kıpırdamadan ağlıyordu.

— Filiz nen var?..

Filiz, niçin ağladığını bilmiyordu. Yalnız ruhunun derinliklerinden gelen bir hüznün, gözlerinden yaş olarak aktığını hissediyordu.

Yavaşca :

— Hiç !

Dedi. Bu kelimenin içine saklanan sebepleri, birdenbire öğrenmek istiyen Hasan, genç kızın ıslak yanaklarını öperek, yalvaran bir sesle soruyordu :

— Filiz yavrucuğum, söyle. Niçin, neden ağlıyorsun? Birşey mi duydun?..

Filiz başını salladı:

— Hiç birşey duymadım !

— Şu halde, niçin ağlıyorsun?

—¦Ağlıyorum işte !..

Yüzü, öfkeli bir çocuğa benziyordu. Kaşları hafifçe çatılmış, al... da çizgiler belirmişti.

— Bir derdin mi var Filiz?..

Genç kız, hıçkırığa benzeyen ses çıkararak :

— Evet !

Dedi. Ve başını onun göğsüne ... raktı.

— Niçin bana söylemiyorsun?

— Sormamıştın ki...

— Sormağa lüzum var mı?.. H... biribirimizden birşey saklamamağa ... rar vermiştik?..

Genç kız susuyor, göğsü bü... soluklarla dolup boşalıyordu.

Hasan, onun başını okşuyor :

— Zavallı Filizciğimin derdi var... da, benden gizliyormuş...

Diyordu. Birden ciddileşerek so...

— Söyle Filiz. Seni dinliyorum. ... ten son günlerde, yüzünde bir so...

Hasan, bu taze ... inandırıcı ahenge... dini kaptırmı...

uk, gözlerinde bir neşesizlik görüyordum. Neyin var? Niçin üzülüyorsun? Gizleme, hepsini söyle Filiz..

Genç kız, bu, birdenbire değişerek merakla, alâkayla titreyen sıcak sesin ahenginde, ruhunu kaplayan adsız dertlerin eridiğini hissetti Cevap bekleyen Hasana, birşeyler söylemek istiyor, fakat, kelime bulamıyordu Başını onun göğsünden kaldırarak, çenesinin ucunu öptü.

Hasan güldü:

— Bu güzel! fakat kâfi bir cevap değil Filiz. Ben senin üzüldüğün şeyleri de tahmin ediyorum.

— Şu halde niçin, beni üzmekte devam ediyorsun ?..

— Boşuna üzülüyorsun... Biribirimizi alabildiğine seviyoruz. İstenilen budur. Gerisi boş şeyler...

Filiz, yüreğinde sızıya benzer bir hissin dolaştığını duydu:

— Hayatımız, hep böyle, gece kuşları gibi, karanlıklarda gezmekle mi geçecek ?..

Hasan, dalgın dalgın ona bakıyordu:

— Güneşlerde de geziyoruz Filiz...

Filizin yüreğindeki sızı, genişliyerek büyüdü. Hasanı bırakarak, koşa koşa onun yanından kaçmak isteğine kapılıyordu:

— Bütün bu sevgi, beraberlik, gezmeler bana kâfi gelmiyor. Kalbimde sebebini tamamile bilmediğim bir boşluk var...

Söylemek istediği zaman, başından uzaklaşan, kaçan kelimeler, büyük bir kolaylıkla, dudaklarından dökülüyordu:

— Her çeşit yaşayışın bir sonu vardır. Biz ne olacağız ? Bilmiyorum. Hayatımda adımlarını hesaplı atmış bir kızım. İlk defa olarak, yarını aklıma getirince, yüreğimde bir karanlık buluyorum. Sevgimin ışıklarını boğabilecek kadar, koyu, derin bir karanlık.. Ne olacağız ? Sen düşünüyor musun, yoksa hiç düşünmüyor musun ?

Hasan, Filize çok uzun gelen birân durdu. Sonra onu, yolun kıyısındaki bahçe duvarına doğru çekti. Parmaklıkların kenarındaki taşların üzerine yanyana oturdular.

Hasan, sıcak avuçlarına Filizin ellerini alarak sıktı:

— Evlenmemiz lâzım değil mi Filiz? Bunu her zaman düşünüyorum. Fakat doğrusunu istersen cesaretim yok. Benim gibi bir adam nasıl aile reisi olabilir ? Buna aklım ermiyor. Sen tamamiyle aile kadını olacak tipte, samimî, içli bir genç kızsın...

— Ya sen ?..

— Evet ben... Bu kötü işte. Sana söylemeğe bile cesaret edemiyorum Filiz. Ben havaî bir adamım. İyi kalpli, fakat bir kararda duramıyan bir erkeğim... Hiç birşey, beni devamlı surette memnun edemez ve bağlıyamaz...

Genç kız, Hasanı dinlerken, fırtınalı bir kış gecesindeymiş gibi, bütün vücudu titriyor, kalbinin vuruşları zonglamayı andıran bir acıyle ağır ağır göğsünü dövüyordu.

Hasan, devam etti:

— Bununla beraber şaşıyorum Filiz. Üç aya yakın bir zamandanberi nasıl oldu da, halâ sana bağlı kalabildim...

Filiz, Hasanı duymamak istiyor, onun yumuşak, sıcak sesiyle söylediği kelimeler, kulaklarına birer tokat gibi çarpıyordu.

— Şimdiye kadar, birçok işlere girdim çıktım Hiçbir yerde altı aydan fazla çalışamadım. Hayatını kazanan, evini, anasını bakan senin gibi bir kıza söylemek güç, fakat anlatacağım. Ben, halâ babamın parasıyle geçiniyorum Filiz...

Genç kızın gözlerinde, kısa bir zaman kuruyan yaşlar, yine başlamış, tafta bulûzunun yakasındaki papiyona, ölçülü aralıklarla damlayarak, küçük bir ses çıkarıyordu.

— Kötü adam değilim ve seni seviyorum Filiz. Sana, ömrümde hiçbir kadına duymadığım bir bağlılığım var. Çok defalar yanlış yola saptığımı, seni felâkete sürüklediğimi düşünerek, bu işten caymak, senden kaçmak istedim. Fakat cayamadım, kaçamadım Filiz... Sen, sihirli varlığınla beni kendine bağladın... Öyle sanıyorum ki, bu bağ bir daha gönlümden çözülmiyecek...

Yavaş bir sesle mırıldandı:

— Bütün bunları bildikten sonra, benimle evlenmek isteyecek misin Filiz ?..

Genç kız, Hasanın samimî oluşundan şüphe etmiyordu. Okadar doğru söylüyordu ki; yüreğinde taze bir hamlenin yükseldiğini duydu. Gizli hislerini bile, böyle açık söyleyen ve kendisinden yardım ister gibi cevap bekleyen Hasan, onun reddedemiyeceği bir erkekti.

Kimsenin duymasından korkar gibi, küçük bir sesle, düşündüklerini söyledi:

— Ben de sana benzeyen samimî bir insanım Hasan. Eğer seni sevmeseydim, yoluma bu kadar yabancı olan bir erkekle evlenmeyi düşünmezdim. Çok açık söyleyeceğim. Dört ay evel seni ilk gördüğüm gün, neticenin böyle olacağını, hiç de aklıma getirmiş değildim.

Sesi birdenbire yumuşadı. Tatlılaştı. Eğilip Hasanın yüzüne bakarak, yalvaran bir çocuk gibi ona sordu:

— Hayatına bir düzen veremez misin Hasan? Eğer yapabilirsen, beraber yürüyeceğimiz yol, çok ışıklı olur. Biraz gayret, başını saran havailik bulutlarını dağıtır... Bu, benim için kâfi. Beraber çalışırız. Adımlarımızı biribirine uydurmağa uğraşırız. Arasıra havailik yaparız. Söyle Hasan, istediklerimi yapamaz mısın ?..

Hasan, ellerini dudaklarına götürerek öptü:

— Seni seviyorum Filiz... İstediğin şeyleri yapacağım...

Filiz, onun büyük ellerini göğsüne bastırarak sıktı:

— Göreceksin Hasan. Ne kadar güzel bir hayat geçireceğiz... Kuracağımız yuvanın ağırlığı, mesuliyetleri, yalnız senin omuzlarına yüklenmiyecek. Herşeyde, zevkte, üzüntüde, hastalıkta, sevinçte, biribirimizin eşi, ortağı olacağız...

Hasan, bu taze sesteki, inandırıcı ahenge kendini kaptırmıştı. Her çağıran hisse doğru koşan, başıboş, eski gönlünü, ve böylelikle daldan dala koşarak geçirdiği günleri, manasız, ve yaşanmamış gibi uzak buluyordu.

Genç kızı kucaklayarak, kolları arasına aldı:

— Filiz.. Hemen yarın yüzükleri ısmarlıyacağım. Bana bir ölçü verirsin değil mi ?

Filiz, başını onun sıcak göğsüne saklıyarak, yavaşça:

— Arkası 22 inci sayfada —

Genç kız, Hasanı dinlerken, fırtınalı bir kış gecesindeymiş gibi, bütün vücudüyle titriyor...

Ressam, genç kızı kollarının arasında buldu.

İspanyol Hikâyesi:

KAYBOLAN RÜYA

•

"Hangi büyük sanatkâr ıstırabın zehrini tatmamıştır?"

•

Çeviren: İlhan S. Tanar

Felip, fırçasını elinden bırakarak doğruldu ve atelyesinin tek, geniş penceresinden içeri giren güneş ışığını gözlerile takibetti.

— Tam mangalın hizasında! Mükemmel, demek saat dokuz.. Juanita evden çıkmıştır.

Juanita, günde ancak bir defa ressamın oturduğu evin önünden geçerdi, ve Felip bu, günün biricik fırsatını kaçırmağı hiç arzu etmezdi.

Paletini maşanın üstüne bırakarak pencereye koştu.. halbuki, bu sabah, fasılasız çalışması lâzımdı. Sokağın başındaki muhteşem villânın sahibi olan zengin hâkimin karısı Sinyora Saavdera'nın portresini yapıyordu. Memnun olursa, muhakkak ki iyi bir para verecekti. Ama işte Felip, portreye arkasını dönerek, yüzünü pencerenin demirlerine dayıyor, Juanita nın geçmesini bekliyordu. Kalbi sık sık atıyor, gözleri, parlak ve heyecanlı, sokağın dönemecinden ayrılmıyordu.

İşte geliyordu! Gözleri yerde, siyah, parlak örgüleri beyaz dantel şalının kıvrıntıları arasında görünüp kaybolarak çarşıy adoğru yürüyordu. Ressam daha uzaktan, kızın yanaklarının kızardığını farketti.

Felip pencereden sarktı:

— Affedersiniz, sinyorita, saat kaç, sorabilir miyim?

Bu, her sabah, gelen geçenin gözüne çarpmadan genç kızla konuşabilmek için bulduğu mazeretti.

Genç kız durdu, gözlerini yukarı kaldırdı, gözgöze durdular. Pek yakınlarından bir ekmekci geçiyordu.

— Yanımda saat yok, sinyor, ama evden çıktığım zaman dokuza on vardı...

Ekmekçi geçmişti. Yalnızdılar. Ressam, titreyerek, pencerenin parmaklıklarına sarıldı:

— Sevgilim, senin resmini yapmazsam yaşayamam... Sen harikulâde bir mahlûksun. Canlı olduğuna, hakikî olduğuna inanılmayacak kadar güzelsin!

Bu, genç kıza söylediği sözlerin en cüretlisiydi. Ama artık içinde saklayamamıştı; bu simsiyah gözlü, parlak siyah saçlı genç İspanyol kızının bir tablosunu yapmak.. işte genç ressamın en büyük arzusu bu idi.

Genç kız, bu sözlere kızmadı. Rengi yavaş yavaş kızardı, kolundaki sepetin kulpuyle oynuyordu.

Genç adam nefesini tutarak cevap bekledi.

— Ben de isterdim, ama annemin ne diyeceğini size şimdiden söyliyebilirim.

Genç kız biraz durdu, sonra devam etti:

— Biz zengin değiliz.

Felip şaşırmıştı, kekeledi:

— Fakat bunu, para için yapmıyacağım ki... Bir para istemem.

— Yani benim resmimi bir hiç mukabilinde mi yapacaksınız? Karşılık bile beklemeden mi?

— Hayır, hiç için değil... Sizin resminizi yapıp da karşılık beklemeyen sanatkâr yoktur. Herşey için yapacağım resminizi!...

Kız tekrar kızardı. Bir sütçü, güğümlerini pencerenin altına koydu. Ko... evlerin kapılarından başlar uzandı.

Genç kız, nazarı dikkati celbetmemek için hemen pencerenin altından ayrıldı.

— Anneme sorarım, diye fısıldadı.

Felip onu, köşeyi dönünceye kadar gözleriyle takip ettikten sonra, hâkimin karısının portresinin başına döndü. Uzun uzun baktı: berbattı.. ve muhakkak ki ... tikten sonra daha da beter olacaktı. ... trede, kadının kırk sene evvelki ... gelinlik elbiseleri ile görülüyordu. ... tabiî büyüklükteki toblôyu meydana çıkarmak için elinde ancak birkaç s... gelin resmi vardı. Sinyora, saçının, ... nin gülleri kıskandıracak renklerini a... mış, yanağındaki çukurun yerini bur... parmağıyla göstermişti.

Felip, içini çekerek sararmış fotoğrafın üzerine eğildi. Kırk sene evvel de, sinyora Saavdera, şimdiki kemerli burnu, h... çeneyi, sert gözleri taşıyordu. O kırk s... evvelki resme bir defa bakıp, resim sahibinin hizmetçilerini aç bıraktığını, dilleri ıslatmak için kapı yanında daima su dolu iki kova bulundurduğunu kestirmek güç birşey değildi.

Felip bu portreye istediği gibi çalışabilse, birşeyler yaratabilecekti. Fakat zaman da sinyora küplere binerdi. K... disinin de paraya ihtiyacı vardı. Ev k... vermek lâzımdı. Boyalar ve tual de p... lıydı. Hele şimdi, Juanitanın portre... yapmak için elinde para bulunması lâzımdı.

Güneş ışığı mangalı aşıp küçük ... ta masanın üstüne çıkıncaya kadar fa... sız çalıştı. Genç ressam, fırçasını elinden bırakarak artık bütün odayı kapla... güneşe baktı ve gülümsedi: Öğle yemeği zamanı geçmişti. Bazan yemek yememe... rahat oluyordu, yıkayacak ne tencere ... de çatal, kaşık vardı.

Destiyi ağzına dayıyarak boş mide... su ile doldurdu, kollarını açarak ... uzun gerindi ve tekrar işe başladı. Kız... öğle güneşinin altında kavrulan yol b... boştu, kendisininkinden başka bütün ... lerin kepenkleri kapatılmıştı. Sıcağın ... riyle kaldırımın üstüne yığılıp kalan ... satıcının horultusundan başka bir ... işitilmiyordu.

Güneşin yavaş yavaş çekilmeğe b... ladığı bir saatte, oda kapısının hızlı ... vurulması, ressamı portrenin önün...

ayırdı. Gözlerini oğuşturarak kapıya doğru yürüdü. Başı yorgun ve ateşli idi.

Kapıyı vuran; portrenin sahibi sinyora Saavedera'nın hizmetcisiydi. Sinyora da gelmişti, portreyi görmek istiyordu.

Ve sinyora portreyi beğenmedi.

Hiç, hiç beğenmedi.. portrede renk azdı. Vakıa, gelinlik elbise beyazdan başka renk olamazdı ama, tablôya hiç olmazsa renkli bir fon yapılamaz mıydı? En fenası, çehreydi.

Felip itiraz etti.

— Ama ben fotoğrafın tıpkısını yaptım, tek bir çizgi, bir gölge değiştirmedim. Şöyle, ışıkta bakın, siz de göreceksiniz.

Sinyora, kırk sene evvelki fotoğrafını dikkatle süzdü:

— Zaten fotoğrafçı da sizin gibi insafsız adamın birisiydi, bana benzetemezdi fotoğraflarımı... Ama siz bir sanatkârsınız, biraz da kendi hayalinizi kullanarak benim gençliğimi pekâlâ canlandırabilirdiniz.

Ressam yumruklarını sıktı, "Allahın bile güzelleştiremediği, senin gibi korkunç bir mahlûku ben nasıl güzelleştirebilirdim„ diye haykırmamak için kendini güç zabtediyordu.

Zengin ve yaşlı kadın, portresinin güzel oluşıyle gururunu tatmin edecekti. Kırk sene evvel sahip olduğunu sandığı güzelliğini canlandıran muhteşem bir tablô!

Ressam bütün günün yorgunluğunu ilk defa hissetti.. başını demir parmaklıklı pencereye çevirdi.

— Portreden memnun kalmadığınıza müteessifim, dedi, fakat cumaya kadar beklemek lütfünde bulunursanız, zannediyorum ki, neticeden hoşnut olacaksınız.

Rahat koltuk tesirini göstermiş, ihtiyar kadın derhal uykuya dalmıştı.

Bütün hafta gâh ıstırap, gâh neşe içinde çalıştı. Juanita'nın annesi portrenin yapılmasını pek münasip görmemişti. Yabancı bir adamın, para istemeden kızının resmini yapması ne demekti? Tecrübeli kadın, herhangi bir yabancı erkeğin iyiliğinin altında bir maksat olduğunu anlayamıyacak kadar ahmak değildi.. genç kız, pencerenin altında, ressama bunları anlatarak:

— Bir sebep bulabilseydik, diyordu, makul bir sebep olsaydı, o zaman annemi razı edebilirdim.

— Bu resmin yapılmasının benim şöhret kazanmam için faideli olacağını söyle.. bu tablôyu San Carlos akademisine kabul ettirmeği umduğumu söyle!.

Bir zamanlar Felipin en büyük emeli, bir tablôsunun San Carlos akademisinde asılması idi. Şimdi, bu emeli, Juanita'nın bir resmini yapmak için vasıta olarak kullanacaktı. Yoksa, o hayalin hakikat olamıyacağına çoktan inanmıştı.

Ertesi sabah, Juanita iyi heberler getirdi: Annesi yumuşamıştı. Yalnız, genç kız poze ettiği müddetce o da atölyede oturacaktı.

Sinyora Saavdera'nın portreside artık bitmişti. Zengin kadın portreyi yine kusurlu buldu:

— Benim o zamanki halimi görmüş olsaydınız, bir şaheser yaratacaktınız, azizim, diye haykırdı. Yanaklarımın rengini görenler parmak ısırırdı.. siz çok solgun yapmışsınız! Ne ise, geçen defaki kadar fena değil; hoşuma gitti.

Felip artık sabırsızlanıyordu, kaç haftadır Juanita'nın resmine başlayacak yerde bu çirkin kadının duvağının dantel - lerini fırçasiyle işliyerek gözlerini harap etmişti. Eline geçen para da çabucak bitmişti: Ev kirası, Juanita'nın portresinin masrafları, kızın annesi için rahat bir koltuk parayı tüketmeğe kâfi gelmişti. Zaten başka birşey lâzım mıydı? Genç ressam artık mesuttu.

Ertesi sabah şafak vakti kalkarak gözlerine s o ğ u k kompres yaptı. Birkaç zamandır gözlerinde bir kuvvetsizlik vardı. O portrenin dantellerile o kadar uğraştıktan sonra yorgun olması da tabiî değil miydi?

Ana kız ilk defa atölyesine girdikleri zaman, Felip heyecandan titredi. Genç kızın da rengi uçuktu. Muhakkak o da ressamı seviyordu. Renginin bu kadar solgun, gözlerinin bu kadar derin ve iri oluşuna başka ne sebep olabilirdi?

Felip, tuali, boyaları hazırlar gibi yaparak heyecanının yatışmasını bekliyordu. Bir zaman gözlerini kaldırıp genç kıza bakamadı.. modeline bakmaktan korkuyor gibiydi. Nihayet gözleri, çekine çekine genç kıza döndü. Birden şaşırdı, sanki aralarında birkaç kat eflâtun, gri, mavi tül varmış gibi, şekilleri, hatları gayet müphem görüyordu.. buna rağmen karşısında gâh bir periyi, gâh bir Madonnayı, gâh bir meleği andıran harikulâde bir mahlûk vardı. Bir müddet genç kıza poz vermekle meşgul oldu, ışıkları tertip etti. Anne, koltuğa gömülmüş, örgüsüne başlamıştı.. bir iki saat geçince koltuğun rahatlığı kendini gösterdi, şişleri oynatan tombul ve hafifce buruşuk eller koltuğun iki yanına sarktı ve yaşlı kadının başı sağ omuzuna düştü.. iyice dalmıştı. O zaman Felip paletini yavaşca bıraktı ve pozunu bozması için Juanitaya işaret etti. Odanın ortasında kolları açık, bekledi. Kalbi çatlayacak gibi atıyordu. Birdenbire genç kızı kollarının arasında buldu.

Felip, feci hakikatı tamamiyle anlayıncaya kadar çok kâbuslu günler geçirdi. Portreyi yapmağa devam ediyordu, fakat karşısındaki model sanki etten, kemikten bir kadın değil de bir hayaletti, bir ruhtu. Yüzünün, saçlarının rengi, bu yarı şeffaf gazların arkasında değişiyor, efsanevî bir güzelliğe bürünüyordu. Gözlerini ne kadar uğuştursa, kendini ne kadar zorlasa hakikî kadını göremiyordu.

İçini saran korku, hergün biraz daha büyüyordu. Yarattığı bu esrarlı hayal, bu garip kadın kimin portresiydi? Artık çılgın gibi, fırçayı elinden bırakmadan çalışıyordu.

Nihayet bir sabah, artık hiç çalışamadı. Portre bitmemişti, hattâ başlanmamıştı bile.. ancak, görebildiği müphem, solgun renkleri, karışık efsanevî şekilleri tuale geçirmişti.

Juanite de, annesi de tablôya şaşkın gözlerle baktılar. Nihayet yaşlı kadın:

— Juanitaya benziyor, muhakkak, fakat garip birşey, sanki hemen kaybolacakmış; eriyecekmiş gibi! Belki biraz daha çalışılırsa...

Diye mırıldandı.

Kapı ana kızın arkalarından kapandı. Öğle vakti.. istirahat zamanı.. akşam.. ve nihayet karanlıklar... Felip halâ sıkılmış yumruklarıyle gözlerini bastırarak atölyesinde duvardan duvara yürüyor. Hıçkırmanın, talihine küfür etmenin ne faidesi var? Yaptığı tablôyu bile göremedikten sonra?

Arkası 22 inci şayfada

Avrupadan yazılar :

İSPANYOL GÜZELİ NEREDESİN?

"Fransada Epey Zaman Bir Fransız Filim Şirketi Namına Direktö Olarak Bulunan Bay Vedat Urfi; Bu Satırlarda Bize İspanyol Kadının Tipini Anlatıyor. Üstadın Bu Yazısı Avrupanın Çok Calibi Dikkat Bi Tipinin Ne Kadar Da Canlı Bir ifade ile Tasviridir.,,

Yazan : Vedat Ürfi Bengü

Kan içinde yüzen İspanyayı, yeşillikler arasında gülümserken tanımıştım.

İlk defa 1926 da gördüğüm İspanya benim üzerimde, kolay kolay unutulamıyacak kadar cazip, genç ve güzel bir kız tesirini bırakmıştı.

Madridin muhteşem bayındırlığı bir şaheser, Barselonanın güzellikleri birer şiir, İspanyol topraklarının her köşesinde «tabiat» içli bir şairdi.

Bugün bakıyorum da, ihtiras, ne müthis bir canavar!... Tabiat bile ona prangalanabiliyor. Dünün mamuresinde bugün can çekişen sadece bir yığın enkaz. Şehirler köylerden de daha ufaldığı gibi yeşil dağlar, yangından çıkmış birer harabezara dönmüş. Gülen şair hortlayan bir Azrail, gülümseyen yeşillikler ağlayan birer bedbaht, büllûr dereler gözyaşiyle ve yaralı kanile kızıl birer çanak olmuş, «Dün»ün İspanyasını tanıyabilmek için bin şahit lâzım.

Paris - Madrit ekspresi bizi şiirin en güzel mısraları arasına attığı gün «tabiat» ın fırçası önünde hayran kalmıştık.

Bugün her bakışı kan ağlayan bir memleketin bedbahtlığını gösterir tablôları iç sızlatıyor.

Ve... Bugün, bunlar arasında İspanyanın ezelî «tip» i de yokolmuş: İspanyol kadını!..

Bu tipin ne olduğunu kavrayabilmek için mutlaka dünkü İspanyayı görmüş olmalı, onun muhitinde yaşamış bulunmalıdır.

İspanyol kadını, Avrupanın başlıbaşına en mühim bir tipi idi. Parisin ne makyaj kraliçeliği, Viyananın ne dilber «çiçekçi kızları», Moskovanın ne cömert güzeli, hattâ Korfunun ne şakrak bülbülleri, hulâsa hiçbir şey onun can alıcı gözlerindeki sıcaklığa tahakküm edebilmişti. İtalyanın aşk nağmeleri yaratan kadını bile, onun karşısında aczını itiraf ederdi. Çünkü İspanyol kadını, ne sadece aşkın bir meftunu, ne de zevkin bir susamışı idi. Onda, bütün bu isteklerin, bütün bu ihtiyaçların birleşmiş, toplanmış, anlaşmış bir hususiyeti vardı. O, aşk kadını olduğu kadar zevk meftunu.. eğlence dostu olduğu kadar da bir ihtiras kaynağı idi. Paris dilberi gibi yüzünü boyamaktan ziyade kalbini yakmağı düşünür, çıldırmak için sever, sevdikçe coşardı. Gözleri avı üzerine atılmak isteyen bir kaplanınkiler kadar ateşli, dudakları güneş ışıkları altında kıpırdanmaktan zevk duyan bir yılan derisi gibi parlaktı. Yılan güneşten nasıl zevk beklerse, İspanyol kadını da en ateşli bir ihtirasın sıcaklıklarında öyle bir tahakküm arardı.

Madridin muazzam gazinolarındaki da bu idi. Barselonanın mahut boğa

Bugün, bunlar arasında İspanyanın ezelî tipi de yokolmuş: İspanyol kadını!

yarışlarında Toreadorları alkışlayan da bu idi. Teruel caddelerinde, om zunda kırmızı ceketi ve bin bir re şalı dört tarafa gülümseyen şuh dil de.

Paristen hareket edeceğimiz g büyük yıldız «Lonşaney» bana şöy demişti :

— Mesutsun, dostum!.. Çünkü dınların en kadınını tanıyacaksın İspanyol kadını çılgın olduğu kadar çıldırtmasını bilen bir tiptir. Onu tanışmak fırsatını bulacaksın!.. Ke işlerim müsait olsaydı da ben de seyahatınıza katılabilseydim!...

Büyük filim sanatkârı yalan sö memişti. Bunu, İspanyol hudutla girdikten sonra anladık.

Boğa yarışlarında yakışıklı Tor dorları kendinden geçmişcesine al layan İspanyol kadınına, heyecan harikulâdeliğinden bahsettiğim za bana güldü :

— Biz... Dedi... Heyecansız sevmeyiz!... Damarlarımızın nefret tiği tek şey nedir, bilir misiniz?.. U şukluk!... Hayatta da buyuz, kalp i rinde de!... Heyecan verene can v riz!.. Işte zâfımız, işte sırrımız!..

ve.... ilâve etti :

— Belki Avrupanın diğer şeh rindeki kadınlar heyecanı bizim ka bir mabut edinmemişler ve heyec bizim kadar tapmamışlardır. Se mi?... Onlar doğrudan doğruya A palıdır. Biz ise heyecana bu ihtiy çöllerin sıcak kanının bir Avrupa ır le birleşmiş olmasından alıyoruz!..

Yalan değildi de.

İspanyol kadını, sevginin ve ihtir Arabistan çöllerinde rastlanılan sıca ğını taşırdı. O, Avrupa ile Afrik birleşmesinden doğmuş bir tipti. K belki de bunun için bu kadar sıca

Ne yazık ki son boğuşma İspany bütün Avrupa erkeklerinin gıpt andığı bu tipi kaybettirmiştir. Bu her yanı binlerce kardeş cesedinin affin havası içinde ağlayan İspa artık sevgiyi düşünemiyecek kadar harlaşmış ve bin bir felâket içind panyol kadınının ebedî tipi de, asırlar tebessüm edemiyecek k sönmüş, erimiştir.

Söyleyen Kalbimdir: XIV

TEVFİK TANYOLAÇ

Haykırıyorum :

— Rüzgâr.. ne dedin?. Ne dedin?.

— Hastadır.

— Korkunç bir rüya görüyorsun!· Binbir iğrenç maceranın diyarından esiyorsun..

Güneşe küskün kovuklarda, titremeden başka silâhı olmıyan, açların isyanı seni şaşırtmış.

Doymaz mideleri için topraklarını satan, kalpsiz beyinlerin kölelikleri seni çıldırtmış...

Sesinde hürriyetini kaybettikleri için, saçlarını yolan milletlerin gönül kırıklığı var. Ne söylediğini bilmiyorsun bu gece.

— O hastadır.

— Sahi mi?. Oh!. Mukaddes alevi ile yanan kalbimi yuvasına götür. Hasretinin tutuşturduğu en temiz ve yüksek ihtirasların parlaklığı, ona varacak her derdi yoketsin.

Sana, en güzel rüyalarla canlandırdığı gözlerimi veriyorum...

Rüyalı gözlerim, yeni baharların ufukları olsunlar. Gelip geçici mev simler solacak diye üzülmesin... Oh!. Beni yaşatan herşeyi, her verdiğini al götür!.

— Kalbindeki o sönmiyen ışığı karartacak haberi veriyorum işte.

Hiçbir kışın soldurmadığı çiçeklerini savuracağım.

Onun hastalığına sebep sensin!.

— Delilik nerdesin? Hangi kafayı kendine oyuncak ettin?. Eğer sen, bu rüzgâr değilsen, gel ve beynimin oyuncağı ol. Ölüm! Neye bu kadar merhametsiz ve sağırsın?.

Hayır, hayır.. Kirli bir vicdan gibi iğrenç karanlığınla aydınlığımı saramazsın!. Bu siyah benliğinin beyaz bir kefenden daha soğuk derisinde ruhumun aydılığını solduramazsın!

— Sebep sensin!.

— Ben mi, onu bu kadar seven, hayatın taptığı insan kalbine bu kadar inanan ben mi?.

— Evet sensin!. Onu ölünceye kadar araman, sevmen yok mu, bu özleyiş ve arayış onu hasta ediyor.

— Yalan!. Yalan!. Güneş, ışık salmaktan; pınarlar, bağırları kandırmaktan vazgeçemez!.

Sabah, bizi unutabilir. Sular, yürekleri serinletmekten usanabilir. Çiçekler, renklerini, kokularını kıskanabilirler..

Yıldırımın hiç etmesini, selin devirmesini hoş göreyim. Sen beni içimden bir namert gibi vuruyorsun!.

Sen ebedî bir gündüzün göğsündeki renkleri toplıyan sonsuz hain gecenin kara eli gibisin içimde.

Gökler, erişilmez sırlarını; toprak, servetini gizlesin. Fakat o, bunu yapamaz.. Yalan!. Yalan!.

— Sen bir zavallısın.. Ölümü oyalıyan bir hasta gibisin.. Dakikaları ölçülü bir hastasın sen! Çamurlar içinde, semanın en güzel yıldızını sayıklayan zavallı!.

— Oh!. Dinle beni rüzgâr!. Beni dinle!. Bir aşk türküsü kadar içli, bir savaş şarkısı kadar canlı bir geceydi.. Varlığı yoğuran ve yaratan seslerle beraberdim. Sandalı, kalbim gibi denize salmıştım. Yalı boyu pırıl pırıl.. müzik, denizin pervaneleri olan ateş balıkları gibi, herşeyi sahile bağlıyordu. Gökleri daha iyi taşımak için gözkapaklarım yumuldu.

Ay, kumral bir kaştı. Kaşın altında mânalı bir yıldız vardı. O, gecenin muhteşem duvağı arkasından bakıyordu. İnce bulutlar, ayı sarmıştı. Onun ve yalnız bir gözü ile etrafı süzen güzel başı olmuştu.

Gözkapaklarım açılmaz olaydı. Karşımda bir tek kumral kaş vardı. Gökte sarı çillerle dolu çırçıplak ve ifadesiz bir yüzdü. O zaman içimi çektim : Seni böyle görmek ve buna tahammül mukadderse, yıllarca özlediğim yüzünü görmiyeyim.. Mânasızlığa katlanayım. Fakat bileyim ki, sen, bu dertli toprağın en genç ve olgun mevsimisin! Fakat seni bu kadar duyduktan sonra.

— O halde, onu aramıyacaksın!.

— Hiç olmazsa toprağın üzerinde onun kalbi çarpıyor diyeceğim.

Sen, bana türküsünü ve nefesini getireceksin.

— Hayır, hayır.. Ondan hiçbir haber alamıyacaksın! O öyle istiyor.

— Yalan, yalan! Zaten sen, dilimden anlamıyorsun!.. Sıcak ve aydınlık dolu kalbimi kanatların çekemez, yanar, dökülür. Beni bırak.. Gerçi o yuvaya süzülecek kanatlarım yok.

Ben kalbimi denize ve boşluğa fırlatıyorum. Deniz penbe bir şafak olacak, yumuşak şafaklardan bahçeler doğacak... Boşluk, sıcak sevgimin şakımaları ile dolacak.

Kalbimin çarpıntıları en güzel kanatlardır.

Gecelerin gömleklerini parçalıyan ışıklar da biraz sevgime benzerler. Kara haber; ben sevgimin aydınlığından eminim. Bütün çılgınlığınla göğün elbiselerini parçala... Onun yüksek ve ince güzelliğini teşhir etmekten başka ne yapabilirsin?.. Zavallı sensin rüzgâr!.

— Ya sen, ya sen?.

— Bu sorulmaz bu kadar sevenden?

— Sen zavallısın, rüyaya inanıyorsun!

— Sen bu dilden anlamıyorsun.

— Nee?.

— Ohh..

Özlü Sözler :

1 — Yerinde susmayı bilen hiçbir zaman nedamet çekmez.

2 — Büyüklerin meclisinde söylenen söz gizli kalır.

3 — İlim meclisi kadar güzel bahçe olamaz.

4 — Tatlı su başı kalabalık olur.

5 — Kötülerle düşüp kalkmak, enginlerde denize düşmek kadar tehlikelidir : Ölüm getirir.

6 — Himmeti âli olanın mihneti mütevali olur.

7 — İnsanın hüneri dilinin altındadır.

8 — Çok söyliyen çok serzeniş olur.

9 — Vatancüda olanlar cehennem ateşini tatmış olurlar.

10 — Ölümü unutmak kalbi paslandırır.

11 — Yüz aklığı doğruluktadır.

12 — En güzel döşek vicdan rahatıdır.

13 — Sana adavet etmiyen muhabbet ediyor, demektir.

14 — Başa kakılan iyilik, başa atılan taştan daha ağırdır : Kalbi yaralar.

15 — Yerinde yapılmıyan ihsan, zulümdür.

16 — Ahmakların çalımı sabun köpüğüne benzer.

17 — Hem sureti, hem sireti çirkin olanlar, şafaksız bir gecenin yolcularıdır.

18 — Hürriyete zincir vurmak istiyenler, rüzgârı hapsetmeği düşünüyorlar demektir. O gibiler mutlaka delidirler.

19 — Nen varsa onu göster.

20 — Cehlinden kork, aslandan korkma. Çünkü cehlin ne karnı doyar, ne gözü. Ne iz'anı vardır, ne insafı!

21 — Ekmeğini doğramak başka, tiridi yemek gene başkedir.

22 — Haris, helâk olur da haberi olmaz.

Istıranca Eteklerinde

Yazan: *Mükerrem Kâmil Su*

№: 15

Sokaktan evlerine dönenlerin sesleri gelmese, tabiat derin bir uykuya hazırlandı denecek. Ev o kadar sessiz ki... Kaç gecedir sabahlara kadar sönmiyen zaif ışık, yine yeşil saçakların arkasında pırıldamakta...

Odanın ortasındaki büyük karyolada baştanbaşa çekilmiş beyaz örtüler var. Ev, odalar, salonlar sanki boşalmış; pencerelerinden ışık ve müzik saçılan, dünyanın en iyi anlaşmış iki insanının büyük saadetlerine sahne olan bu yerlerde.. bir fırtına birçok şeyi yakıp, yıkmıştır.

Karyolanın iki yanında, başlarını ellerinin arasına alarak saatlerdenberi susan, bir daha dönmemek üzere çıkıp gidenin yası ile eriyen iki kişi, hiç kıpırdamadan duruyorlar.

Ne düşündükleri, niçin sustukları belli değil.

Bu boş yatağın kıyılarında neyi, kimi bekliyorlar?!..

Genç kadın arada sırada küçük, solgun elleri ile örtüleri okşuyor, gözlerinden yaşlar; ince, gergin tellere takılmış yağmur damlaları gibi düşüyor; toplanıyor; yine düşüyor.

Karşısında bir kaya parçası gibi kımıldamadan duran genç adama zaman zaman dalan bakışlarında.. aralarından kayıp giden genç ölünün, önüne geçilmez hasreti var.

Yanık bir hasret..

Daha üç gün evvel o, burada yatıyordu. Hırıltılı soluk alışı, göğsünü parçalayan öksürükleri ikisinin de kulaklarından gitmiyor.

Ateşinin arttığı dakikalarda dalga dalga kızaran ince yüzü; kavrulan, çatlayan dudakları, onlara meçhul olan bir âlemin derinliğine kayıp giden gözleri, ikisinin de gözlerinden silinmiyor.

Uzun kış gecelerinin karanlığına baka baka kararmış; nefis yaz gecelerinin ay ışıklarına dala dala pırıltılarla dolmuş; hayat felsefesinin enginine süzüle süzüle derinleşmiş hissini veren güzel siyah gözleri.. siyah ipek saçaklı, tatlı esmer örtüsünü çekerek sönüp gitmiştir.

Artık tatlı yüzü zaman zaman kızıllaşıp solmıyacak.

Düzgün dişleri en iyi sözlere, en nefis gülüşlere açılan toplu, orta büyüklükte kızıl dudakları arasında pırıldamıyacak..

O, bir ilâhî ses gibi söndü: Ruhta bıraktığı akisler ne kuvvetli... O, bir mabet gibi söndü: Kalpteki yıkıntılarından hiç birşey çıkarmanın imkânı yok...

O, ıstıraplı anlarda göklere yükselen içli bir dua gibi uzaklaştı; bir damla gözyaşı gibi titredi ve onu çok sevenlerin gönüllerine döktü.

Nerde Nesrin, Nesrin nerde?!.

Sanki son kızıllığını çekip giden güneş, esmerleşen ufuklar, yeşili kararan koca bahçe, kuyunun karanlığında dinlenen sular, soluk alan ve almıyan herşey onu soruyor.

Nesrin nerde, nerde Nesrin?

Genç bir çam fidanının gölgesinde son uykusuna daldı. Bunu diyemiyor ikisi de.. ne kocası, ne kardeşi.. bunu söyleyemiyorlar. Dilleri varmıyor bu acı şeye...

Nesrinin ölümüne inanmak, tabiatın büyük kudretinden şüphe etmek kadar güç!. O, uzun bir yolculuğa çıktı. Fakat yine dönecek, yine gözlerinde pırıltı, dudaklarında gülüş ve sesinde bir ince akan su ahengi ile yine gelecek..

Aralarına katılarak onsuz boşalan dünyanın ışığını yakacak; boş dehliz gibi en küçük seslerle ürpe bu ıssız eve hayat ve hareket ge recek.

Nesrin bir bahar akşamı.. güne beraber söndü. Hummalı bakışları akşam güneşinin son kızıltıları ya sönerken yumdu gözlerini... Hıçkı lara, yürek paralayan iniltilere, yaşlarına sağır, hissiz ve dilsiz ka çekilip gitti aralarından...

Onu, nisan yağmuru ile ısla taze bahar topraklarına bıraktılar. ranlığa, sessizliğe, nemli toprak yı larının altına hiç yakışmıyan vücudunu kapadılar. Boş bıraktığı tağının ipek örtüleri yerine, kürek rek toprak çektiler üstüne...

Nahit o gecedenberi konuşmuy büyük ıstırabının derinliğine dal gitmiş. Berrin durmadan ağlıyor. G lerinin yaşı tükenecek. Fakat o dön yor. Ölen sevgililerimizin arkasınd gitmek niçin kolay değil? ölüm k kusu, aşktan da üstün bir kuvvet

Bunu ikisi de düşünüyor. Fak düşüncelerinin içyüzünü tahlil edec halde değiller.

Akşam saatleri üstüste çöken durmadan uzaklaşıyor.

Gece, bahar gecesi... Bütün ışıkla renkleri, kokuları ve sonsuz güzel ile çoktan doğdu. Fakat içlerinde bir mezar kokusu duyan ve ıslak toprak yığını taşıyan insanlar iç baharın güzelliğini görmek, onun e şiirine dalmak mümkün mü?

Onlar saatlerdenberi çok sev ölünün boş yatağı ucunda, karşı k şıya hareketsiz, dilsiz bir ıstırap için duruyorlar.

Saatler geçiyor.

Fakat giden gelmiyor!..

***

Nesrin öleceğini anlayınca Nah

son" sözlerini, bir isteğe bağlayarak söylemedi. Ondan hayatının devamınca sürüp gidecek bir fedakârlık beklemeğe hakkı yoktu.

"Sana kardeşimi bırakıyorum. Onu elbet sokak ortasına atacak değilsin. Onu benim yerime bağrına bas, bir iş kadını olmasına çalış!..„ diyemezdi. Zaten ötedenberi ölüm yatağında kocalarını bin bir vaide bağlamağı iş edinen kadınlara sinirlenirdi. Hayatta yalnız kalan erkeğe "şunu yap, bunu koru, evlenme, sevme, yerimi kimseye verme„ demekten daha manasız birşey tasavvur edemiyordu. Bunun içindir ki, gözlerinde sadece seven bir kalbin bir tek şey istemiyen asil feragatı ile ona bakmış, gülümsemiş, ellerini avuçlarına bırakarak: " Saadetini dileyerek ölüyorum Nahit. Bana ettiğin iyilikler için sana çok teşekkür ediyorum. Sevgili, temiz hatıralarını beraberimde götürdüğüm için bana acıma. Toprakların arkasında da senin olan yüksek duygularla yalnız kalmıyacağım„ demişti.

Hıçkırıklarını boğmağa çalışan Berrinle vedalaşırken: "Seni vakitsiz bırakıp gittiğime yanıyorum Berrin. Hoşa gitmeyen bir davet karşısındayım. Fakat gitmemek elde değil. Hayattan korkma sevgili Berrin. Ve ne olursa olsun, herşeye, herşeye rağmen Cevadı affet. O, ne yaptı ise elinde olmıyarak, çiğneyip geçemiyeceği bir kuvvetin tesiri ile hırpalanarak yaptı. Bir arada geçen uzun yılların iyi hatıraları namına bunu yapmalısın kardeşim. Ona kin besleme.. Çocuklarına ileride nefret telkin etme..

Bir gün sen de mesut olacaksın. Eğer ölüp gitmekle iş bitmiyorsa.. toprakların arkasında da bizi bekleyen başka bir âlem varsa... ve varlığımız bir yığın toprak olduktan sonra da hissetme kabiliyetini kaybetmeyecekse.. bir gün yattığım yere uğra.. bana saadetini müjdele. O zaman, ancak o zaman dinleneceğim Berrin! Ancak o zaman rahat rahat uyumak imkânını bulacağım yavrucuğum...„

Ve sonra sözleri, kuruluşu bitmiş bir makine gibi durdu.

Gözkapakları yavaş yavaş örtüldü. Sessiz, şikâyetsiz, şakadan uyur gibi öldü Nesrin...

* * *

Karısının, kardeşine ait duygularını en ince köşelerine kadar bilen ve onun yakın isteklerini tamamile öğrenmiş olan Nahit, kendi payına düşen işi yapacaktı.

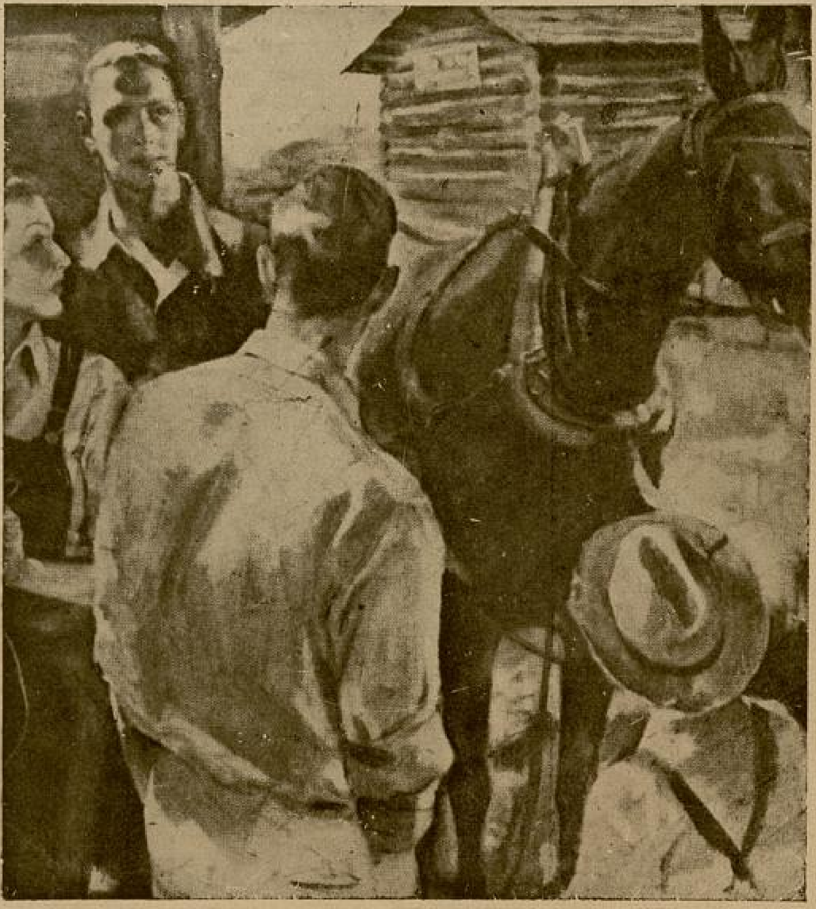

Oralarda oynanan facianın son perdesini, arabaya binip te (.... köyü) bütün acı ve tatlı hatıraları ile arkada bırakınca....

Ölüm günlerinin en korkunç, en buhranlı safhaları atlayınca Berrinle konuştu. Anlaşmaları uzun sürmedi. Çünkü ikisi de o kadar üzgün ve perişandılar ki, sözü beyhude münakaşalarla uzatmağa hiç te lüzum yoktu.

Berrinin hayata hakim olması, kimsenin yardımına muhtaç olmadan çocuklarını yetiştirebilmesi için önce kendisinin yetişmesi lâzımdı.

Uzun (... köy) yolculuğundan döndükten sonra bir gece Nesrin yatak odasında Nahide anlatmıştı isteğini...

Berrinin hariçte herhangi bir işi üstüne alamıyacağını her ikisi de takdir ediyorlardı. En sade ve en kolayı; zaten iyi dikiş bilen genç kadının, birkaç sene kuvvetli bir terzi yanında kalarak hazırlanması ve hayatını bu yolda kazanmağa çalışması idi. Çünkü Nesrin çok iyi biliyordu ki, kendi evinde iki çocuğu ile beraber yaşamak Berrini her gün biraz daha ezecek, üzüle üzüle eriyip gidecekti. Hem geleceğin daha neler sakladığı belli olmadığı için şimdiden hazırlanması hiç te fena olmıyacaktı.

Nahit, karısının isteğine ölümünden sonra da bağlı kaldı.

Bankada birikmiş paraları vardı. Günün birinde Nesrin birkaç sene için Viyanaya gitmek, orada garp musikisini tam manası ile hazmetmek istiyordu.

Onun en taze ve seçkin emelleri, içinde gömülüp gitmişti.

Uzun Istranca yollarında yaptıkları gece yolculuğu zavallı yavrucağızı sarsmış.. ormanların kuytularından gelen rütubet, dağların yalçın başlarından kopup gelen soğuk rüzgârlar onu yere vurmuştu.

Oralarda oynanan facianın son perdesini, arabaya binip te (... köyü), bütün acı ve tatlı hatıraları ile arkada bırakınca, indirdiklerini sanmışlardı. Halbuki bu perdenin bir daha açılması, asıl büyük facıayı göstermesi mukaddermiş.

Nesrin Istranca dağlarının hırçın rüzgârları ile üşüyen ciğerlerini, ölümün elinden kurtaramadı. Berrinle Nahit bunu düşündükçe çileden çıkıyorlar; acıdan çılgına dönüyorlardı.

Berrini yetiştirmek, Nahidin bundan sonra başlayacak boş hayatının biricik dayanığı, bir tek yaşama bağı olacaktı.

Berrin Parise gidecek, orada icap eden sıkı bir çalışma âlemine atılacaktı. Bankadaki para bu işe yetişecekti.

(Arkası 24 üncü sayfada)

İtalya Büyük Bir Evlâdını Kaybet

GABRİEL DANUNZİO ÖLDÜ

Yazan: YAŞAR Sİ

Martın ilk günlerinde İstefani ajansı bütün beşeriyet dünyasına acı bir haber verdi. Bu da büyük İtalyan edibi ve şairi Gabriyel Danunçiyonun nezfi dimağîden ölüm haberi oldu. Danunçiyoyu hemen hemen asrımızda tanımayan yoktur. Genç yaşından edebiyata ve şiire karşı büyük bir sevgi besleyen ve bütün ömrünce ciltlerle eser yazmış olan şairin hayatı binbir macera ile geçmiştir. Birçok kimseler onu, bilhassa çok orijinal bir şair olduğundan seviyorlardı. Danunçiyo romanlarında daima eski devirleri yaşamış, buluş ve düşüncelerinin zenginliği ve üslûbu ile İtalyan edebiyatını lâyık olduğu mertebeye yükseltmişti. Ufulile İtalyan kültür âleminde doldurulamıyacak kadar derin bir boşluk bırakmıştır. Onun hayatta hiç arzu etmediği iki ölüm vardı. Biri hastalanarak ölmemek, diğeri ise ihtiyarlayarak ölmekti. Cidden, Tanrı onun bu iki isteğini de yerine getirdi. Danunçiyo bir mart akşamı yazı masası başında çalışırken âni bir buhran neticesinde, daha doğrusu kan hücumile fenalaşmış.. ve derhal yatak odasına götürülmüştü. Bundan beş dakika sonra acısız ve ıstırapsız hayata gözlerini yummuşdu. Ölümü o kadar âni olmuştur ki, Vittoriale villâsındaki aile efradı dahi bu anilik karşısında afallamışlardır.

Ölüm haberi derhal, reisi bulunduğu İtalya Kraliyet Akademisine bildirilmiş, Duçe, bu acı haberi alınca hemen Kral imparatoru haberdar etmiş ve bilâhare de Pariste oturan karısı ve Montenevosa prensesi telgrafla kocasının feci akıbetinden haberdar edilmiştir.

Danunçiyonun prensesten üç çocuğu vardır. Bunların adları: Mario, Gabrielino ve Renata'dır. Bu çocuklar da babalarının ölüm haberini Romada almışlar ve derhal Vittoriale'ye koşmuşlardır. Büyük şair, hava generali üniforması giydirilmiş, bütün nişanları ve bir ufak salip takılarak ölüm yatağına yatırılmıştı. Sabaha kadar gerek askerler ve gerekse aile efradı tarafından beklenilmiştir. Haberi alan Pescara'lılar derhal villânın önüne toplanmış ve yıllardanberi aralarında görmeğe alışmış oldukları cihanşümul bir şöhret sahibi olan şairlerine gözyaşları dökmüşlerdir.

Hayatı

Danunçiyo, 1864 yılının 13 mart tarihinde İtalyanın Pescara şehrinde dünyaya gelmiştir. Ana babası orta halli kimselerdi. İlk tahsilini doğduğu şehirde ikmal ettikten sonra, kendisini Proto Nasyonal kollejine yerleştirmişlerdi. İşte Danunçiyonun orijinalliği daha mektep çağlarından başlar. Altı sene devam eden kollej hayatından son derece usanmıştı. Hesap dersi onun için tahammüle imkânı olmıyan yegâne dersti. Edebiyatı çok severdi. Lâkin edebiyat dersini veren öğretmen bir papastı. Her derse gelişinde hiç mevzuunu değiştirmek bilmeyen bu hoca mütemadiyen onlara:

Termopil geçidi muharebesine giden elli kişiden sağ dönen üç kişi hakkın-

Danunçio ilk mısralarını yazdığı zaman

daki düşüncelerinizi yazınız, diyordu. Bu sebeplerden ötürü artık mektepten bıkmıştı. Bir taraftan da kendine bir meslek intihabı zamanının yaklaşmış olduğunu anlıyordu. İşte Danunçiyo böyle düşünüp dururken bir kitap, bütün İtalyan entellektüellerine büyük münakaşa kapıları açıyordu. Bu da G. Corducci'nin, Odi Barbari adlı eseri idi. Corducci'nin kitabındaki ön sözde bir imza daha göze çarpıyordu. Bu da profesör Chiarini idi. Odi Barbari adlı olan bu eser Veristler ile İdealistler arasında büyük bir münakaşaya sebep olmuştu. Danunçiyo, bütün bu münakaşaları mektep sıralarından takip ediyordu. Kendisi yaradılıştan mücadeleci olduğundan, derhal şair olmağa karar verdi. Ve kalem kâğıda sarılarak mektep sıraları altında gizli gizli şiirler yazm ve Carducci'yi taklit etmeğe başla tı. O, bu yazdığı şiirleri teneffüsl arkadaşlarına okuyor ve beğenile işaretliyerek saklıyordu. Böylece şiir yazmıştı.

Yaz tatillerini geçirmek üzere cara'ya, sevgililerinin yanına gide bu hazırladığı yazıları da beraberin mıştı. Orada tekrar bir göz gezdi ten sonra bunları bir tabie vererek tırmıştı. Kitabın adı Primo vere Ve şu cümle ile başlıyordu.

"Mihi Musis et paucis amicis„ y

"Beni tanıyan az dostlarıma„ d du.

Kitabı da profesör Chiarini'ye ediyordu. Yalnız, her nedense telâ çok tatlı olan Gabriyele Danu ismi yerine (Florio Birzio) ismini k mıştı. Bununla küçük şairin kendi müstear isim vermek istediği an yordu.

Danunçiyo bu küçük eserini ba dıktan sonra, bir mektupla bir profesör Chiarini'ye göndermişti. M tupta:

—"Sayın profesörüm! Şu küçük rimi size sunuyorum. Tetkik ed Eğer bende şair olmak kabiliyet v tidadını görüyorsanız lütfen bildiri diyordu.

İşte bu ufak eserin tetkiki ne sinde İtalyaya yepyeni lirik bir ş yetiştiği kanaati derhal hasıl olmu Kitabın içerisinde fevkalâde parç vardı. Bunlar biraz da Carducci'yi lide benziyordu. Yapılan tenkitle yesinde bu ufak eser İtalyanın her rafında aranılmağa başlamıştı. İçin mısralar halk arasında şarkı gibi leniliyordu. Bu suretle Danunçiyo nüz ufak yaşta bütün İtalya Yarım sını istilâ etmeğe muvaffak olmu Memleketin her tarafındaki tabile rafından hiç ummadığı tekliflerle şılaşıyordu.

Danunçiyo 1884 yılında Romaya ti. Orada kendisini karşılayan severler arasında Angelo Frosc Napolili meşhur ediplerden G. M gibi şahsiyetlerde bulunuyorlardı. disini Capitan Fracosso mahfelin türdüler. Burası o tarihte bütün R daki muharrir ve artistlerin topl

meşhur bir yerdi. Danunçiyo bunlarla başbaşa çalışmağa başlamıştı. Lâkin, güzelliği onun orada üç seneden fazla kalmasına imkân bırakmıyordu. Zira genç şair, ihtiyar genç hiçbir kadının gözünden kaçmıyor ve davetten davete koşuyordu. Artık Romadaki hayattan usanmıştı. Nitekim bunu bizlere isbat eden, bir arkadaşına yazmış olduğu mektubudur. Bunda:

— "Dostum. Artık aşktan bıktım. Hele onun verdiği zevkten çok usandım. Biliyor musun canım ne istiyor? Monte Como'ye yağan o lâpa lâpa kar yok mu, keşke buraya da yağsa da, ben de uzun bir yolculuk yaparak temiz bir hava teneffüs etsem!„ diyordu. Danunçiyo Romada kaldığı müddetçe birçok eserler yazmıştı. Tekrar Pescaro'ya döndü. Şubesi kendisini askere çağırıyordu. Neferlikle kıt'asına sevkedildi. Bilâhare de uçak makinist mektebine gönderildi. Pekaz bir zamanda liyakat gösterdiğinden terfi etti. Ve İtalya havacılık tarihinde çok zengin bir isim bıraktı. Danunçiyo'nun başlıca hava savaşları Caporetto sırtlarında cereyan etmiştir. 1921 de Triyesteyi bombarduman ederken sol gözünü kaybetmiş ve bilâhare de Fiyumeyi işgal ederek müstakil bir hükûmet kurmuş ve bir zaman sonra da İtalyaya ilhak etmiştir. İtalyada milliyet cereyanlarının uyanmasında başlıca amil olmuştur. Faşizm mücadelesinde Musolini ile elele vermiş ve İtalyanın hür bir devlet olması için çalışmıştır. Bilâhare müthiş bir antivilonist kesilmiştir. Bütün bu siyasî mücadelelerden sonra şair, tekrar edebiyat alemine avdet etmek istediğinden Vittoriole'deki Villâsına çekilmişti. Her gürültüden uzakta oturuyordu. Fakat

Danunçio Fiyumeyi işgal ettiği günlerde

birgün İtalyan kültür âlemi ona ihtiyaç gördü. Bu da İtalya Kraliyet Akademisi reisi iken 16 Ağustos 1937 de Markoninin ölmesile meydana geldi. Duçe altmış senedenberi enerji dolu parmaklarile lâtin lisanını zenginleştiren Danunçiyo'yu Markoniden inhilâl eden Kraliyet akademisi kürsüsüne muvafık görmüştü. Nihayet 1937 yılının, Eylûl tarihinde kral imparator huzurunda akademi kürsüsüne oturtulmuştu.

Danunçiyo hükûmet dairelerinde çalışmaktan h i ç hoşlanmıyordu. Lâkin bu vazifeyi ona veren İtalyan eski muharipleri ve kendi şefi ve arkadaşı Duçe olduğu için kabul etmişti.

O, ölümünü bekliyordu. Nitekim hepimiz hatırlarız ki bundan bir müddet evvel Fütüsist Marinettiye yazmış olduğu bir mektupta "bugünlerde ölümü bekliyorum„ demiş ve herkes gülmüştü. Evet, o ancak birkaç gün değil bir sene sonra ölümün kuvvetli kolları arasında sıkıştı. Ve arkasında bütün bir beşeriyetle kırk beş milyon İtalyanı ağlatarak ebediyete kavuştu. Danunçiyonun yazdığı eserlerin adedi sekseni bulmaktadır. Bütün bu eserler 1938 senesinde kral imparatorun adı ve Duçenin himayesi altında tekrar basılmıştır.

Eserlerinden Türkcemize bazıları tercüme edilmiştir. Merhum mütercecim Mehmet Fahri bey tarafından bazı parçaları çevrilmişti. Son senelerde (Innocente) yani Sığıntı adlı eseri Bay Nasuhi Baydar tarafından dilimize çevrilmiştir.

Kendisine şöhret temin etmiş olan eserleri:

İlk mısralarım, Kayaların bakireleri, Sığıntı, Beyaz elli kadın, Ölünün zaferi, Belki evet belki hayır ve ilâh gibi olanlarıdır.

Biz de bu acı kayıptan ötürü İtalyan

Büyük İtalyan şairi: Gabriel Danunçio

kültür âleminin büründüğü mateme can ve gönülden iştirak eder, geride bıraktığı yavrularına ve İtalyan ulusuna taziyetlerimizi bildiririz.

RESİMLİ AY MATBAASI TÜRK Lt. Ş.

YARIM AY
VE
RESİMLİ AY

Okuyucularına bütün neşriyatını

% 50

tenzilât ile vermektedir. Parasız gönderilen kataloğumuzu hemen taleb ediniz.

Türk Musikisisinin Yeni Bir Yıld

RADİFE

Yazan: Niyazi A

Fotoğraflar: Foto Üniversite Rekor

Güzel ve tatlı sesiyle Türk musikimizin semalarında şöhret, alkış kanatlarile uçan ve pek yakında birinci sınıf okuyucular arasına karışacak olan genç sanatkâr bayan kimdir, biliyor musunuz?

Evet... Bu suale vereceğiniz cevabı biliyorum. Fakat, müsaade ediniz dè onun ismini ben söyliyeyim.

— Bayan Radife.

Yaşının küçüklüğü sevimli, sempatik çehresinde ve masum bakışlarında taze bir ışık gibi gözlere akseden bu genç artistin, beni, sukutu hayale uğratan bir hatırasını nakletmekten bir türlü kendimi alamıyorum.

Geçen yıl; kış mevsimi bitmiş, yazlık bahçeler açılmıştı.

Kış sezonunun hitamı dolayısile İstanbuldaki artistler, Beyoğlu barlarının birinde, artistler balosu diye bir balo vermişlerdi.

Bu baloya beni de davet ettiler.

San'atkârların vereceği bu balonun ne, güzel, ve ne kadar nezih olacağını anlatmak zaittir sanırım..

Memleketin en yüksek san'atkârlarının topluluğu ile husule gelen bu baloda en iyi okuyucuları, en iyi müzisyenleri dinlemek ve onları yakından temaşa imkânını elde edebilmek, tayyare piyangosunun yılbaşı ikramiyesine nail olmak gibi birşey...

Bu düşüncelerin sevinciyle baloya gittim.

Saat on iki sıraları. Masamın iki masa ilerisindeki boş masaya Türk musikisi sanatkârlarıyle birkaç bayan geldi. Yanlarında esmer küçük bir kızcağız da vardı.

Balonun bu küçük davetlisini görünce, onu, buraya getirenlere, ne yalan söyliyeyim kızmıştım!

Öyleya.. vakit gece yarısını geçmiş.. bu küçüğün şu an uykusuna kastedilmişti.

Onun iri siyah gözlerinde uyku yerine bu gecenin sevinç, neşe ışıkları parlıyordu. Böyle yerlere ilk defa geldiğini tahmin ederek belki o, kendini bir rüyada görüyor, diyordum.

Saat bir olmuştu.

Okuyucu bayanlar birer birer sıra ile sahneye çıktılar ve okumaya başladılar.

Uykusuz kaldığına acıdığım küçük te kaybolmuştu.

— Eh, diyordum. Bir ilk okul talebesi, en nihayet bu yerden uzaklaştı.. derken, onu, sahnede görmez miyim!

Hayranlığımı gidermek ihtiyacile.

— Galiba, babası büyük bir san'atkâr ki kızını sahneye alıştırmak istiyor... diye bir faraziye yaptım.

Küçük okumaya başlayınca, neşe ve kahkahalardan doğan gürültü birdenbire sükûta kalboldu.

Şarkı bitti. Alkış, alkış ve hep alkış...

Tekrar tekrar okuttular. Ve bu vaziyet karşısında, bir ilk okul öğrencisi sandığım küçük Bayanı, karşımda büyük bir artist olarak görünce afallayıp kaldım!...

İşte, bugün billûr sesiyle İstanbul halkına kendisini sevdirmiş bu küçük artistin, o hatırasını hatırladıkca kendime gülerim.

Onun şarkılarını derin bir mesti i dinleyerek, ruhlarının müzik ihtiyac bu tatlı sesle gıdalandıranların hayr ları.. bol bol ve alkışlarını, hattâ:

— Bravooo.. yaşa sesleriyle t tekrar söyletmeleri, beni, bu küçük ile konuşmaya teşvik ve davet etti.

***

Daha henüz çocukluk çağını yaş fakat sesi sayesinde sanat ufukla oluşunu ancak alkışlarla anlayan B Radifenin mahcup halleri, hele iki kızaran yüzü görülmeye değer.

Sahneden uzak olunca ona, artis mekte mütereddit bir hale düşersin

Siyah bir elbise, üstünde iri beyaz büyük bir yaka ile giyinmiş Bayan Radifeyi bir talebeden katiye edemezsiniz.

Minyon bir güzelliği üzerinde cem olan bu şirin artiste ilk sualim ş muştu:

— Kaç senedir sahnede şarkı yorsunuz?

Bu sualim üzerine imtihana g bir talebe gibi kızardı. İri siyah göz kendinden cevap bekleyen nazarla takılarak şu cevabı verdi:

— İki sene evvel, 1936 senesinde neye çıktım.

— İlk sahneye çıktığınızda şüph ki çok heyecan duymuşsunuzdur?

— Evet, bilmezsiniz ne büyük h

...duydum. Bunu anlatmak imkânı yok. ...duyduğum heyecan ancak his etmekle ...il olan bir şey...

— Şöyle ne gibi bir heyecandı o duy...larınız?

— Size, sahneye çıkmadan önce okul...i talebelik hayatımdan bahsedersem ...a iyi olur.

Mektepte şakacılığımla tanınmış idim. ...gün musiki dersinde, öğretmen yeni bir ...kı öğretiyordu.

Bütün talebeler hep birden şarkı söy...rdu. Öğretmenin belki onbeş, yirmi kere ...rarladığı şarkıyı onun istediği gibi ...liyemiyorduk.

İçimizden bazıları şarkıyı bozuyordu. ...kıyı, kimin iyi öğrenip, öğrenemediğini ...rik etmek için, hepimize ayrı ayrı şarkı ...yletmeğe başladı.

Sıra bana gelmişti.

Söyledim. Öğretmen bana :

— Ayyy! Radife, senin ne güzel se...i varmış? diye güleryüzlülükte bulundu. Öğretmenin demindenberi bir kâbus ...bi asık çehresinin güldüğünü görünce ...yri ihtiyarî :

— İsterseniz size başka şarkılar da ...yleyim, dedim.

O da :

— Peki söyle bakalım, diye müsaade ...rdi.

Kendimce hoşuma giden bir şarkıyı ...yledim.

Şarkı bitince öğretmen ve arkadaşlarım ...ni alkışladılar. Artık mektepte sesimin ...zel olduğunu herkes öğrenmiş oldu. ...nim, sesim sayesinde bir artist olabi...eğimi söylemeleridir ki, böy'e genç ...şta sahneye intisabımda en büyük âmil ...nuştur.

İşte bu teşvik ve telkinlerle sahneye ...tım.

Perde açıldı. Önümde yüzlerce insan ...tün gözler bana çevrilmiş, hattâ şöyle ...sler de duyuyordum :

— Bu da kim ?

Bu kalabalığı görünce korktum. Sah...den kaçmak istiyordum. Ayaklar ım bir ...lü harekete gelmiyordu. Saz başladı ve ...n binbir korku, ürperti içinde şarkı ...yledim.. söyledim amma, ben ne şarkı...n söylediğimin farkında değilim.

Aman! bir kere bitirsem de kaçsam ...ordum.

Şarkı bitti. Beni alkışlayacaklarına hiç ...l erdiremiyordum.

Şarkı bitince büyük bir heyecan buh...ına uğradım.

Alkış ve :

— Bravo küçük... diyorlardı.

Aman ne oluyordum? Kulaklarım vız...or, ayaklarım titriyor, yere bir külçe ...nik halinde yıkılacağım sanıyordum.

Birkaç şarkı okuduktan sonra, olan... kuvvetimle kendimi sahnenin arkasına ...m.

Gözlerimden yaş geliyordu.

Meslektaşım olacak müzisyenler, okuyucular beni tebrik ediyorlardı.

Meğer bir insan sahneye çıkıp ilk şarkısını söyledikten sonra alkışlanırsa o, artık tutulmuştur.. demekmiş!..

Bir çocuk saflığiyle anlattığı bu hatırasını şimdi de yaşıyor gibiydi.

— Ailenizde kimlerin sesi güzeldir?

— Annemin sesi güzelmiş.

— Size neden küçük Safiye diyorlar? Diyince, tatlı tatlı konuşan Radife birdenbire değişiverdi.

Asabiyetle:

— Rica ederim, siz de mi alay ediyorsunuz.

Ne münasebet bana küçük Safiye diyorsunuz?

Onun bir saman yalazası gibi olan infiâlini söndürmek lâzımdı :

— Kızmayınız. Sizi kızdırmak için söylemedim. Şarkı söyledikten sonra sizi alkışlıyorlar ve:

Roman, mecmua ve gazete okumağa bayılırım

— Yaşaaa.. küçük Safiye demiyorlar mı? İşte ben de isminiz "Radife„ olduğu halde neden küçük Safiye diye bağırdıklarını öğrenmek istiyorum.

Sakın bir daha böyle kızmayınız, kızmak size yakışmıyor.

Birdenbire bana çıkışmasıyle kalbimi kırdığını anlamıştı ki, gülümsemeye başladı ve sözünü teville:

— Ben, size kızmadım. Herkes, bana küçük Safiye diyor. Halbuki, küçük Safiye diye başka bir okuyucu bayan vardır.

O, bu sözü söyledikten sonra, kendisine neden küçük Safiye dediklerini yanımızda bulunan bir meslekdaşı anlattı:

Size, sahneye çıkmadan önce okuldaki talebelik hayatımdan bahsedersem daha iyi olur.

— Radifenin sesin, bugünkü okuyucuların en sanatkârı ve gür seslisi olan Bayan Safiyenin sesine benzediği için, küçük Safiye diyorlar.

İnci dişlerini gösteren bir gülüşle arkadaşına :

— Peki bir daha kızmayacağım, diye teminat veriyordu.

— Plâklara okudunuz mu?

— Sahneye çıktıktan birkaç ay sonra plâk kumpanyaları tarafından birçok davetler ve teklifler oldu. Ben de en müsait olan teklifi kabul ederek plâklara okudum.

— Ya radyo?

Mütevazi bir lisanla:

— Ona da okuyorum.

***

Türk musikisinin bu genç artisti espiri yapmakta pek mahir olduğu kadar da alıngan ve şakacı.

Sahneyi çok sevdiğini ve sahneden hiç ayrılmayacağını söyleyen Radifeye sordum.

— Kitap okur musunuz?

Sözümü yarıda bıraktı:

— Roman, mecmua ve gazete okumağa bayılırım.

— Sinema?

— Müzikli, aşkî, cinaî filimleri hiç kaçırmam.

— Spor yapar mısınız ?

— Sporu severim. Yazın denizden hiç çıkmam.

Onun biraz da kalbini yoklamak için :

— Esmerleri mi, sarışınları mı seversiniz? Sualime hiç düşünmeden cevap verdi :

— Sarışınları severim.

(Arkası 22 inci sayfada)

YEŞİL IŞIKLAR

KERİME NADİR

— Hanımefendi, dedim. Ben bu gün buraya, hayatı ziyan olmuş bir adamın son nefesinde sizden bir lûtüf dilemeğe geldim...

Sinâ büsbütün kaşlarını çatmıştı. Birşey söyliyecekmiş gibi ağzını açtı. Sonra kısık bir sesle :

— Devam ediniz efendim, dedi.

— O adam ki, yıllarca metrûk bir aşk için inlemiş, acılar, ıstıraplar çekmiştir... Ve gene o aşkın elemlerile ölüyor... Onu şifayap edecek çareler artık tamamiyle mahvolmuş gibidir. Yalnız, bir tek ümit var: Onun ölürken mesut ölmesi! O da yalnız sizin elinizdedir. İşte ben bu gün, buraya bunu ricaya geldim. Merhametinize güvenerek size yalvarıyorum : Sahiri son bir defa görmeğe razı olunuz... Ölürken bari mesut olsun!..

Yüzü sapsarı olmuştu. Düğmelerile oynıyan elleri titriyordu :

— Beyefendi, çok rica ederim, dedi. Ne demek istiyorsunuz?.. Siz... siz...

Heyecanla sözünü tamamlayamadı. Lâkırdı âdeta boğazında düğümlenip kalmıştı.

— Ben Sahirin en samimî bir arkadaşıyım hanımefendi, dedim. Senelerce kimseye söylemediği sırrını dün akşam bana anlattı. Sizin mazinize ben de oldukça yabancı değilim... Fakat karşınızdaki adam emin olunuz, hakikî bir dostunuzdur... Ben Sahiri kardeşim gibi severim. Onun da bana ayni şekilde muhabbeti vardır. Onun mesut olması beni de mesut edecektir. Bu saadete ancak siz delâlet edeceksiniz... İyi düşününüz hanımefendi... Eminim ki Sahir sizi halâ ümitsiz bir aşkla seviyor... Siz bu aşka hürmet ederek ona, bari ölürken merhamet edin...

Sinânın yeşil gözleri daldı. Sözlerimin hiçbirine cevap vermemişti. O, düşünürken ben yüzünü tetkik ediyorum. Güzel, sevimli bir çehresi vardı. Ağzı, burnu çok mütenasipti; kaşları tatlı ve manâlı bir inhina ile kıvrılmıştı. Sonra gözleri... Bunlar hepsinden güzeldi. Bence bütün güzelliklerin fevkinde olan bu yeşil gözlere malik olmak, kâfi idi.

Şimdi bana dönmüş, kesik ve titrek bir sesle anlatıyordu :

— Beyefendi, mademki o, size herşeyi anlatmış; o halde açıkça konuşalım... Sahiri dört senedir hiç görmedim. Ve bir daha görmeyi hatırımdan dahi geçirmezdim. Zaten nerede olduğunu bile bilmiyordum. Yalnız bazı kimselerden evlendiğini işitmiştim. Sonra, kasabadan uzak, bir dağın yamacında inzivaya çekildiğini ve orada yalnız başına yaşadığını söylediler. Fakat hasta olduğunu bilmiyordum. Bilsem de ne yapabilirdim beyefendi?.. Ben evli bir kadınım... Rica ederim, bana, maziye gömülmüş olan bu ümitsiz aşktan bahsetmeyiniz... Onun için Sahire ufak bir ümit bile veremem... bir kere düşününüz... benim bir çocuğum var... sonra kocam... onları hiçbir zaman felâketzede etmek istemem. Siz yalnız onun mesut olmasını temenni ediyorsunuz. Halbuki, sevdiği bir adamın, kolları arasında can verdiğini gören bir kadın, zannedersem artık kocasının ve çocuğunun yanında mesut yaşayamaz. O halde o da ölmelidir. Ben yıllarca gönlümün yarasını tedaviye çalışarak, yavaş yavaş onun sükûn bulan acısına alıştım. Bu yarayı deşmek, kanatmak!.. Yok, yok... beyefendi .. rica ederim... azıcık da siz bana merhamet ediniz!..

Solgun yüzü penbeleşmişti. Gözlerinden taşan yeisten, duyduğu acının derinliği anlaşılıyordu.

— Şu halde ricamı reddediyorsunuz, öyle mi?

— Maalesef öyle beyefendi!

Fena halde canım sıkılmıştı. Ne yapmalıydı? Ne demeliydi?.. yarabbi onu ikna etmeden gitmek! Vakıa mazeretini haklı buluyordum. Fakat... Sahir onun için ölmüyor muydu?..

— Şunu unutmayınız ki, dedim; Sahir sizin için ölüyor.. hemen hemen onun katili oluyorsunuz...

Yerinden doğruldu :

— Ben onu görecek, yanında bulunacak olursam ölmiyecek mi?

— Ölecek... fakat mesut ölecek... Size kırgın ölmiyecek... Sizi belki de affetmiş bulunacak..

Gözlerini önüne indirdi. Herhalde kalmış olduğu müşkül vaziyetten kurtulmanın çaresini düşünüyordu.

— Peki beyefendi, dedi. Geliş... göreceğim. Fakat ne zaman?...

Sevinçle yüzüne baktım :

— Zaman tayin etmek biraz ... kül, dedim. İcabettiği vakit ben... haber veririm..

Biraz canı sıkılmış gibi yüzünü... ruşturdu :

— Bir hafta zarfında haber ve... yecek olursanız, başka zaman gele...

— Niçin? dedim; her zaman ... değil misiniz?..

— Evdeyim... Fakat kocam d... de!. Halbuki şimdi yalnızım... ... bir hafta sonra, babamla beraber ... buldan avdet edecek.

Düşünmeğe başladım. Sahirin... di onu görmesi iyi birşey olmıy... Onun ölümünü ben o zaman ... elimle hazırlamış olacaktım. Şüp... Sinâyı gördükten sonra bütün ... canlanacak, bütün ıstırapları ... edecekti; o zaman belki de füc... ölecekti. Halbuki ben, o tabiî bir öl... gözlerini yumarken Sinâyı yanınd... lundurmak istiyordum. Çaresiz ... oldum :

— Peki hanımefendi, o halde ... gün tayin edelim..,

Biraz düşündü. Sonra :

— Bugün Çarşanba, dedi; paz... günü beni almağa geliniz... O gün... bir işim yok...

— Peki, dedim; yani dört gün so...

Dalgın dalgın sözümü tekrar e...

— Evet, dört gün sonra...

***

Fırtınalı bir gece .. Dışarıda şid... bir rüzgârla beraber yağmur yağı... uzaklardan işitilen gök gürültüleri... vaş yavaş yaklaşmakta!.. Arada s... çakan bir şimşek, rüzgârın şidd... eğilen ağaçları aydınlatıyor...

Ocaktaki alevlerin kızıl ziyasile ... dınlanan geniş odada bir ölüm ağ... var... Karyolanın beyaz örtülerini ... beleştiren kızıl aydınlık, duvarl... gölgeli ve titrek hayaller çiziyor...

Doktor, Sahirin üzerinden doğ... du. Gölgeli yüzünde ümitsiz bir ... vardı. Başını esefle iki yana sal... rak yerine oturdu.

Odanın, kısmen karanlık kalan köşesinde, oturduğum koltuktan doğrulдum ve bana dalgın bir nazarla bakan Hüsnü beye işaret ettim:

— Nasıl?..

Saati göstererek yavaşça:

— İki, nihayet üç! dedi.

Demek ancak iki üç saat ömrü kalmıştı?.. Yüreğimin acı acı sızladığını hissettim. Demek iki üç saat sonra o ölecekti?..

Yavaş yavaş karyolaya yaklaştım. O, benim kendisine doğru geldiğimi hissederek gözlerini açmıştı:

— Vecdi kardeşim...

Örtünün üzerinde duran elinini bana uzattı:

— Vecdi, hakkını helâl et!..

Elini tuttum; karyolanın kenarına oturdum:

— Neye böyle söylüyorsun Sahir? Beni üzmek için mi?..

— Ben biliyorum, dedi; artık öleceğim Vecdi... Fakat senin hakkını nasıl ödeyeceğim?..

— Sahir, Allahaşkına şimdi böyle şeylerden bahsetme!.. Beni kırmak istemiyorsan bu sözleri bırak...

Camları zangırdatan bir sağnak sözümü kesti. Tepemizde çakan şimşek odanın içini aydınlatmıştı.

Sahir tekrar gözlerini kapadı. Dudakları arasından:

— Ah dünya!..

Diye mırıldandı. Derin bir sükût odayı kaplamıştı. Rüzgârın uğultusundan ve ocakta yanan odunların çatırdısından başka hiçbir ses işitilmiyordu. Dimağım uyuşuk bir vaziyette, hiçbir şey düşünemiyordum. Yalnız zihnimi tırmalayan bir fikir vardı: Sahir ölecek!.. Kardeşim kadar sevdiğim bu aziz vücudu yaşatmak için mümkün olsa kendi canımı verecektim. O, daha yaşamalıydı... O mesut olmalıydı... Onun saadetini ben seyretmeliydim... Of, deli olacaktım... neden o betbaht ölüyordu?.. Yıllarca çektiği azabın bir parça olsun mükâfatını niçin görmeden hayata veda ediyordu?..

— Ah dünya!..

Bu söz, benim de nefretle dudaklarımdan döküldü. Bu sırada Hüsnü bey yavaşça elini omuzuma koyarak kulağıma eğildi:

— Kendinize geliniz Vecdi bey!.. Ölenle beraber ölünmez... Biraz muhakeme ediniz... Hepimiz öleceğiz...

Okadar dalgındım ki, bu ses beni ürküttü. Gayri ihtiyarî:

— Doktor hiç birşey bilmiyorsunuz, susunuz, dedim..

O, ayni yavaş sesile devam etti:

— Çocuk değilsiniz Vecdi bey... Ben size nasihat ediyorum... Ama isterseniz dinlemeyin...

Sonra doğrularak saatine baktı:

— Bire geliyor, ben artık gideyim.

O zaman kendimi topladım:

— Gidecek misiniz? doktor, dedim; biraz daha otursanız...

— Fazla kalamam, dedi; dün geceden de uykusuzum... Sonra yarın erken kalkmak mecburiyeti de var...

Sahire bir kere daha eğilip baktı; nefeslerini dinledi; sonra kapıya doğru yürüdü:

— Ömer ağayı uyandırın Vecdi bey, dedi; onlar da yanınızda bulunsunlar... Artık benim vazifem kalmadı...

Bende ayağa kalkmıştım. Dönüp Sahire baktım. Ayni vaziyette yatıyordu. Küçülen yüzünde, hayatla istihza eden acı bir tebessümün çizgileri vardı. Çukurlaşan gözkapakları hafifçe titriyor ve dudakları belirsiz birşeyler mırıldanıyordu.

Birden, hatırıma Sinâ geldi. Ânî bir hareketle ellerimi başıma vurdum ve saçlarımı avuçladım. Ben ne bekliyordum?.. Bu zamana kadar niçin onu çağırmak aklıma gelmemişti?.. Vakıa o, pazartesi günü gelecekti; ve bu gün daha cuma idi; fakat Sahir ölüyordu.

Ne yapacağımı şaşırmıştım. Akşamdanberi bunu niye düşünemediğime lânetler ediyordum. Onu, bu zaman buraya nasıl getirebilecektim?.. Velevki gelebilse bile, ya Sahir o zamana kadar yaşamazsa! .

Doktor benim telâşımı görünce duralamıştı:

— Ne o?.. Birşey mi düşündünüz Vecdi bey?..

— Evet doktor, dedim. Ben de sizinle bera geliyorum...

O şaşırmış, yüzüme bakıyordu.

— Yapılacak pek mühim bir iş var, dedim. Fakat çok rica ederim şimdi bana sual sormayınız...

Sahir gözlerini açmıştı. Yavaş bir sesle:

— Nereye gidiyorsun Vecdi? dedi.

Ona doğru eğildim:

— Kardeşim, şimdi gelirim, dedim; beş dakika müsaade et... Ben gelinceye kadar Ömer ağa seni yalnız bırakmaz...

Birşey söylemedi; tekrar gözlerini kapadı. Vakit kaybetmemek için derhal doktorla beraber dışarı çıkarak Ömer ağayı uyandırdım. Gürültüden karısı da uyanmıştı. Onlara kısa bir talimat verdikten sonra, Sahirin küçük arabasını hazırlamağa başladık. Ömer ağa çabucak beygiri bağladı; ben arabanın üstünü kapadım. Doktorla beraber içine bindik ve kasabaya doğru süratle yol almağa başladık.

Şiddetli bir rüzgâr bizi âdeta uçuruyordu. Yolun dönemeçlerinde araba bir yana yatıyor, sürati biraz daha arttırırsak, devrileceğimiz muhakkak görünüyordu.

Arkamda oturan doktor sımsıkı bana sarılmıştı. Ben hayvanı kamçıladıkça bağırıyordu:

— Ne yapıyorsunuz Vecdi bey?.. şimdi devrileceğiz...

Diye ellerimi tutmağa çalışıyordu.

Uzaktan kasabanın tek tük ışıkları göründü. Doktor birden:

— Vecdi bey, yoksa çıldırdınız mı? dedi.

— Neden? dedim.

— Öyleya!. Gece yarısı nereye gidiyorsunuz? . Demindenberi soracağım, halinizden ürkerek buna cesaret edemedim.

— Doktor, bana sual sormamanızı rica etmiştim, dedim. Sahirin mesut ölmesi için çalışıyorum... Fazla tafsilât veremem...

Birşey anlamadığının farkında idim. Fakat başını eğreek sükût etti.

Onu evinin önünde bırakarak arabayı Nail beyin köşküne çektim. Fenerin dibinde yere atlayıp demir kapıdan bahçeye girdim Pencerelerin hiç birinde ışık görünmüyordu. Şimdi ne yapacaktım?.. Gece yarısı kimi uyandıracaktım?..

Zifirî bir karanlıkta güçlükle bahçeyi yürüyerek merdivenleri çıktım. Yağmur biraz daha şiddetlenmişti. Sağnaklar biribirini takip ediyordu. Rüzgârın şiddetinden ayakta duramıyarak kapıya tutundum ve zile bastım. Bu fırtınalı gecede dışarıda yer gök inlerken zilin sesini kim duyacaktı?.. Hiç durmadan çalıyor, arada sırada da ayağımla kapıyı tekmeliyordum. Bu sırada bir ayak sesi geldi; ve pencerelerden akseden hafif bir ziyadan içeride lâmba yandığını anladım.

— Kimdir o?.. diye biri seslendi.

— Açınız.. Çabuk açınız... diye haykırdım.

Yavaşça sürme çekildi ve kapı açıldı. Rüzgârın hızıyle içeri atılmıştım. Arkamdan hücum eden bir sağnak, açık duran birkaç kapıyı şiddetle çarptı.

Bana Kapıyı açan Sinâ idi. Şüphesiz ondan başka zili duyan olmamıştı. Beni karşısında görünce şaşırdı:

— A!... Siz misiniz?.. Bu zaman... niçin?... ne oldu?..

Kapıyı zorla kapadı. Şaşkın şaşkın benim halime bakıyordu.

— Hanımefendi, hiç vakit kaybetmiyelim, şimdi benimle geliniz... dedim.

— Niye? niçin?

— Sahir son dakikalarını yaşıyor... vadinizi unuttunuz mu?

O zaman sendeledi. Birşeyler söylemek istedi. Korkak nazarlarla bir müddet yüzüme baktı. Sonra:

— Bir dakika müsaade ediniz, dedi. Ve merdivenleri koşarak çıktı, gözden kayboldu. Çok geçmeden onu arkasında kalın bir manto ile merdiven başında gördüm. Kendisini sabırsızlıkla beklediğimi görünce koşarak aşağı indi. Asabî bir sesle :

— Nasıl gideceğiz? dedi.

— Araba hazır, dedim; buyurun...

Rengi bembeyaz olmuştu. Büyümüş gözlerinde korkulu bir helecan vardı. Şüphesiz bu gece, onun hayatına şiddetli bir darbe indirecekti. Bu gecenin hatırası onun benliğini sarsacak ve belki de bütün varlığını yıkacaktı...

. . . .

Aksi cihete esen rüzgâr arabanın süratine mani oluyordu. Kasabadan epeyce uzaklaşmıştık. Arada sırada da arkama dönüp bakıyordum. O, arabanın bir köşesine büzülmüş oturuyor, gözleri meçhul bir noktada, düşünüyordu.

Bu fırtınalı, korkunç gece, bu genç kadının üzerinde hiçbir tesir yapmıyordu. O, sık sık çakan şimşeklere, mütemadiyen homurdanan gök gürültülerine lâkaydtı. Fakat tavrına bukadar uzak olmasına rağmen düşüncelerine okadar yakındı ki... Ruhu bambaşka bir âlemde yaşıyordu.

Hayvanı mütemadiyen kamçılıyordum. Kalbimi kemiren o büyük endişe her saniye biraz daha artmakta idi : Ya öldü ise!?..

Köşke girdiğimiz zaman Ömer ağa bizi karşıladı. Telâşla sordum :

— Nasıl?.

Dudaklarını bükerek cevap verdi :

— Dalgın yatıyor...

Merdivenleri hızla çıktım. Sinâ arkamdan geliyordu. Kapının önüne gelince ona döndüm :

— Siz biraz bekleyiniz...

Odaya girdiğim zaman, karyolanın ayak ucunda oturan Ömer ağanın karısı ayağa kalktı :

— Siz gittiğinizdenberi böyle yatıyor beyim!..

Ona yaklaştım, yavaşça :

— Sahir!. Sahir!.. diye seslendim.

Gözlerini açtı :

— Vecdi, geldin mi?.

— Geldim kardeşim... Sen nasılsın?.

Yüzüme öyle acı acı baktı ki, fazla birşey soramadım. Aramızda kısa bir sükût oldu. Sonra, onun şikâyete benzeyen ölgün sesi kulaklarıma geldi :

— Ne zaman sabah olacak?.. Bu gece böyle nekadar uzadı?..

Gözleri yaşarmıştı. Dudakları arasından :

— Bile bile ölmek... diye mırıldandı.

Fazla beklemenin manâsız ve lüzumsuz olduğunu düşünerek sordum

— Sahir! şimdi yanında ben varım... Başka bir sevdiğin insan daha olsun istemez misin?..

— Hayır!. diye işaret etti.

— Meselâ en sevdiğin biri olsa!..

Başını salladı. Fakat bu işaretin "evet„ mi "hayır„ mı olduğunu anlıyamadım.

— Sinâ şimdi yanında olsa! dedim; istemez miydin?..

Birden gözleri parladı. Şakaklarında ince ince damarların kabardığını görüyordum. Gözlerimin içine baktı :

— Ölecek bir hasta ile alay mı ediyorsun? dedi.

— Hayır Sahir, dedim. Bu anda seninle alay etmek!.. Ben bu kadar alçak mıyım?.. Fakat soruyorum : Şimdi onu yanında görmek ister misin?..

Zayıf ve titrek bir sesle cevap verdi:

— Onu, şimdi yanımda görmek!.. Bu öyle vasıl olunamıyacak bir saadet ki, hülyası bir ömre değer...

— O halde çağırayım, dedim; dışarıda, kapının önünde bekliyor...

İnanamıyormuş gibi halâ gözlerime bakıyordu :

— Burada mı? dedi : Vecdi, beni aldatmıyorsun ya?..

Kapıya doğru yürüdüm. O, tekrar gözlerini kapamıştı.

— Hanımefendi, geliniz! dedim.

Sinâ, asabî bir tavırla odaya girerek karyolaya doğru yürüdü. Ben geri çekilmiş, bir koltuğa dayalı, ruhsuz bir cisim gibi duruyordum. Sahir gözlerini açmıştı...

Şimdi titrek bir kızıllık içinde iki hayal görüyordum. Biri fedakâr ve zavallı bir kadın!.. Diğeri hasta ve bedbaht bir erkek!..

Sinâ tereddüt etmeden ona doğru koşarak örtünün üzerinde duran ellerini tuttu :

— Sahir! .

— Sinâ!..

Nazarlarını biribirinin ruhuna nüfuz ettirerek bakıştılar. Bu bakışlarda, yıllarca elem çekmiş iki kalbin derin acıları okunuyordu.

Sinâ elini onun başına uzattı ve merhamet dileyen derin nazarlarla gözlerinin içine bakarak :

— Beni affet Sahir, diye mırıldandı.

Sahir cevap vermedi. Gözleri Sinânın gözlerine saplanmış, susuyordu. Şimdi onun ruhu ve benliği kâmilen bu YEŞİL IŞIKların derinliklerinde medfundu.

Bir aralık Sinâ tekrar sordu :

— Beni affettin mi Sahir? .

O, gittikçe azalan bir sesle :

— Beni seviyor musun?.. dedi.

Genç kadın, dudaklarını onun alnına koydu :

— Seviyorum... Seviyorum Sahir!.. Seni şimdi her zamankinden fazla seviyorum!.. Yalnız beni affet!..

— Affettim Sinâ!.. Seni artık affettim!.. Yalnız beni sev!.. Beni unutma!.. Beni daima hatırla!..

Gözlerimi bir sis bürüdü. Bir aralık onları kendimden çok uzak buldum. Nazarlarım, ocakta yanan alevlere daldı. Düşünüyordum: Yıllarca biribiri için çarpan iki kalp bir ölüm gecesi birleşiyor... Yıllarca ıstırap çekmiş bi- nül, ölürken saadeti duyuyor... Yıll- ağlamış iki çift göz, bir şimşekli g- de biribirini seyrediyor... Gözle- yumduğum zaman bunları görüyoru- Acaba bu gece ve bu gördüklerim hakikat mı?.. Yoksa hepsi bir se- dan mı ibaret?..

Kendime avdet ettiğim zaman, S- yı Sahirin üzerine kapanmış, hıçkı- gördüm. Zavallı arkadaşımın sara- çehresini ölümün çirkin rengi ka- mıştı. Yanaklarının iki yanından ya- sızıyordu.

Şuursuz bir hareketle onlara y- laştım :

— Sahir, kardeşim...

Boğazından boğuk bir hırıltı çı- Sinâ başını kaldırmıştı :

— Sahir... Sahir...

Cevap vermiyen dudakları hafi- titredi. Yüzünde hasıl olan birkaç kallüsten sonra hareketsiz kaldı. S- onun ellerini sarsarak haykırdı :

— Sahir, Allahaşkına gözlerini a- Bir kere yüzüme bak, Sahir!..

Eğilip kalbini dinledim : durmu- İradem elimden giderek üzerine atıld- ve hıçkırdım :

— Kardeşim... Kardeşim...

. . . .

Ne kadar zaman geçti, bilmiyor- iki kuvvetli kol beni arkamdan çek- Doktor Hüsnü bey gelmişti.

— Ne yapıyorsunuz Vecdi bey? - yordu; aklınızı başınıza toplayın, r- ederim...

Etrafıma göz gezdirdim. Sinâ yok-

— Sinâ nerede? diye haykırdım.

— Dışarıda, dedi; siz de dışarı çı- nız..

Koluma girerek beni yürütüy- du. Vücudum bir harabe gibi, gönl- de derin bir acı, odadan çıktım. Sah- olmuş, ortalık ağarmıştı. Sinâ bir ka- penin üzerinde yatıyordu.

— Ne oldu doktor? O da mı öldü- dedim.

— Hayır, dedi; hafif bir baygın- geçiriyor...

Kendine geldiği zaman perişan b- halle kalktı. Ben arabayı hazırlat- Beraber kasabaya doğru yollandık.

Yolda hiç konuşmadı. Söylediği sözlerin birine cevap vermedi. Naz- ları dalgın, muhitinden bihaber, bu ne- li sabahın sakin derinliklerine dal- düşünüyor ve arada sırada yüzünü b- ruşturarak silkiniyordu. Sahir ölürk- onu da manen öldürmüştü. Belki de şimdi ruhsuz yaşıyordu.

***

Üç ay sonra Sinâyı tekrar ziya- ettim. Fakat evde bulamadım. İhti- mürebbiye, kucağında şirin bir kız ç- cuğuyle beni karşıladı. Onu sorduğ- zaman gözlerinden yaşlar boşanarak

— Ah! hiç sormayınız dedi. Başı- za gelen felâketi öğrenmeyin daha i-

Sonra anlattı : o günden sonra gü-

Gönül İşi

— Başı 3 üncü sayfada —

uzattığım eli geri çevirmekle benim de hayatımı bozuyorsunuz bayan Işıl. Sizi geri alınmaz bir sevgi ile kalbime aldığımı, sizsiz yaşayamıyacağımı halâ niçin anlamak istemiyorsunuz?

— Ben zannediyordum ki okul sıralarında başlayan bir dostluk, bir his, bir heves yolunda çiğnenemez. Yanılmışım!

— Bana telkin ettiğiniz büyük his, yıllarca sevdiğim, canımdan üstün tuttuğum arkadaşımla arama feci bir ayrılık koydu. Ona ait olduğunuzu düşünmek, bende kıyıcı olma arzularını kamçılıyor.

— Bunları söylerken benim küçük kızımı niçin hesaba katmıyorsunuz? Yüreğinde ilâhî bir anne duygusu taşıyan bir kadın, hiç yolunu şaşırır mı bay Uğur?

— Sizi ve size yakın olan herşeyi takdis ediyorum. Evet derseniz, görecek siniz, her iş çabucak yoluna girecek. Çünkü ben sizinle eğlenmek değil, evlenmek istiyorum.

Siz, yıllarca kalbimin yaşattığı, kafamın yarattığı kadınsınız...

— Kocamın en yakın bir dostu olduğunuz için bu kadar dinlemeğe katlandım. Fakat rica ederim, çıkınız. Size kısaca bir hayır diyerek kapıyı göstermediğim için şimdi ıstırap duyuyorum.

Akın, arkadaşının yerlere kadar eğilerek selâmladığını görmedi. Fakat onun ibadet eder gibi yükselen dolgun sesini işitmişti:

— Siz, kadınların en dürüstü, en seçkinsiniz. Sizin karşınızda yer almak, dostluğunuzu kaybetmemek için namus denen silâhı bir an bile elden bırakmamalı...

***

Üç gün sonra Akın arkadaşından şöyle bir mektup aldı:

"Akın, öcümü almak için hayatıma indirdiğin yumruğun karşılığını senin yuvana sıkmak istedim. Ben de aylardanberi karına karşı temiz bir saygı, yüksek bir hayranlık duymuyor değildim. Fakat ona en küçük bir imada bile bulunmağı doğru bulmuyordum. O, aksayacak kadınlardan değildi. Yıllarca kafamda yer verdiğim idealimi yıkılmaz bir şekilde onun başında görüyordum. Biz ikimiz de talihin oyuncağı olmuş insanlarız. Düşünüş ve isteklerimize aykırı birer evlenme ile karşı karşıya geldik.

Een kaybettiğim için acı duymuyorum. Çünkü ne olsa, nasıl olsa bir gün elimden gidecekti. Süsüne, vücuduna yaşayışına engel olacak diye anne olmağı bile istemeyen bir kadından hayatta ne umabilirdim?

Karınla konuştum. Beni kovduğu dakikada ona olan yüksek bağlılığımın derecesini anlamış bulunuyordum. Sana karşılık vermek için kötü maksatlarla girdiğim yuvandan, gönlümü dolduran bir sevgi, hayatın düzenini elinde tutan kadın tipine yükselen bir saygı ile uzaklaştım.

Beni aldattığın dakikadanberi içimi kemiren şeyi yazdım. Artık ikimiz için de eski temiz dostluğun kapısına küflü bir kilit vurmaktan başka iş kalmıyor..."

Akın, mekutbu bitirdikten sonra derin bir acı ile çalışma odasına kapandı. O, yalnız karısına hiyanet etmekle kalmamış, temiz bir dostluğa da kıymıştı. Bunu düşünürken karısının da kendisini aldatması ihtimali aklına geldi. O zaman, şimdiye kadar tanımadığı bir kıskançlıkla kıvranmağa, önüne gelen şeyi yere vurup kırmak ihtiyacı ile yanmağa başladı.

Heyecan, heyecan diye diline birşey dolamış, şüphe denilen zehiri, hıyanet denilen yılanı hayatına herşeyden daha yakın bulmak istemişti. Ne kadar yanıldığını anlamaktan gelen bir utanç içinde terlerken, kaybetmek tehlikesi ile yüzyüze bulunduğu karısının vakur hayali gözlerinde canlandı. Ve dünyada sağlam bir sevginin, yolunu şaşırmıyan bir karakterin, güven veren bir yuva saadetinin herşeyden üstün olacağına kuvvetle inanmaktan gelen bir rahatlık içinde odanın kapısını açarak:

— Sevgilim, diye seslendi. Solmaz uyudu ise biraz dolaşmağa çıkalım. Seni gezdirmek, eğlendirmek istiyorum. Kaç gündür evde çok bunaldın...

Kaybolan Rüya

— Baş 9 uncu suyfada —

En iyisi derhal buradan uzaklaşmalı.. acınmadan, yalancı gözyaşlarına, sun'i şefkata maruz kalmadan gitmeli.

Portreye sadece "Felip„ diye imza attı ve bu son tablôsunu genç kızın evine yolladıktan sonra kendisi de uzak ve meçhul bir semte doğru yola çıktı. Merhametten doğacak sevgiden kaçıyordu.

***

Felip, açık çivit rengine boyadığı iskemleyi dükkânın önünde güneşli bir yere koydu, yeşil boya kutusunu önüne alarak hir küçük bahçe masasını boyamağa koyuldu. Juanitadan kaçtığındanberi bir sandalyacının yanında boğaz tokluğuna çalışıyordu. Boyanacak sandalya olmadığı zamanlar da yemek pişirir, bulaşık yıkar, çarşıya alışverişe giderdi. Gözleri tamamile kör değildi; bu yarı karanlık, bu hiç ağarmayan şafak onu daha çok muazzep ediyordu. Bazen bir göz doktoruna müracaat etmeği düşünürdü, fakat tedavi ücretini gözünün önüne getirince derhal vazgeçerdi. San'at aşkı ölmemişti„ vakıt vakıt bir köşede sakladığı boya kutusunu açıp bir tecrübe daha yapmak arzusile yanardı. Böyle zamanlarında boya kutusunu, fırçalarını koltuğunun altına sıkıştırarak civardaki parkların tenha bir köşesinde oturur, görebildiği soluk, müphem renklerle, küçük tuallerin üzerine hatları belirsiz hayaller çizerdi. Fakat bu tablôcukların hepsi, bitince, parkın kuytu bir yerindeki çöp kutusuna atılmağa mahkûmdu.

Yine boyalarıyle oynadığı bir yaz akşamıydı. Felip, arkasında birinin durduğunu hissederek döndü. Geniş hasır şapkalı, keten esvaplı tıknazca bir adam gülerek onu süzüyordu.

— San'attan anlar gibi görünüyorsun, delikanlı! yumuşak renkler, güzel!

Felip, kısaca cevap verdi;

— Bir zamanlar, ben de ressamdım.

Tıknaz adam bir müddet durduktan sonra:

— Ben de resimle alâkadarım, dedi. San Carlos akademisinin direktörüyüm.

Felip titredi. Vaktile, bu adamla karşılaşmak için hayatının yarısını vermeğe razıydı.

— Benim ismim Felip'dir.

Tıknaz adam sendeledi:

— Aman yarabbi! Felip mi? Nasıldır imzanız? Böyle mi? Ne garip tesadüf!

Siz Juanita isminde bir genç kızın portresini yaptınız mı?

Felip «hayır» demeğe çalıştı. Fakat muvaffak olamadı, boğazında anlaşılmaz bir hırıltı ile yere yıkıldı.

Gözlerini açtığı zaman, geniş perdeleri inik bir odada, yumuşak bir yatakta yatıyordu. Başucunda bir yabancı erkekle bir doktor vardı.

— Birkaç ay evvel akademiye asılan "Kaybolan rüya„ tablônuzdan daha güzellerini yapacaksınız.

Diyen bir ses.

"Kaybolan rüya„ nasıl olmuş ta San Carlos'a kabul edilmiş? Juanita nın portresi!

Ah, evet, genç kız o tablôyu akademiye göndermiş ve o zamandanberi, bu, birdenbire ortadan yokolan ressamı arıyorlarmış.

Felip tekrar gözlerini aralıyor. Doktor odadan çıkmış.. karşısında kaybolan rüya tablôsu var.. fakat ne o? Tablô canlanıyor, kımıldıyor. Beyaz, dantelli tüllerin arasında simsiyah iki göz gülüyor: Juanita! Kaybolan rüya bulundu artık... Beyaz, dantelli tüller Felip'in alnına, kulaklarına, çenesine sürünüyor ve heyecandan ürperen bir ses:

— Yaramaz, diyor; ne vardı o şaheseri yarattıktan sonra ortadan kaybolacak? Ama bir daha, hiç, hiç kaçırmam seni!

lerce kimse ile konuşmamış, yemek yememiş, edilen bütün gayretlere ve nasihatlere rağmen daima dalgın ve mükedder duruyormuş... Nihayet bir sabah evde olmadığını görmüşler. . Aramışlar... Uçurumun kenarında cesedini bulmuşlar...

İhtiyar kadın bunları anlatırken ku cağındaki çocuğa bakıyordum. Küçük yaşında annesiz kalan bu yavru, büyüdüğü zaman, annesinin felâketine sebep olan gönül acısını şüphesiz bilmiyecekti. Onu öksüz bırakan bu felâketin sebebini ona öğretecek kimse bulunmıyacak ve annesinin katili olan insanları tanımıyacaktı.

SON

ISTIRANCA ETEKLERİ

— *Başı 12 inci sayfada* —

Birsen iyi bir yatı mektebine verilecek; Tungayı da Nahidin yanında, Remziye büyütecekti.

Mahkeme işi bir avukata devredildi. Bundan böyle genç kadın sinirlenmiyecek, geçmiş hatırasının zaman zaman deşilerek acı uyandırmasına fırsat verilmiyecekti.

Berrine düşen şey; kısa veya uzun bir zaman için çocuklarından ayrılıp bir meslek sahibi olmak; sonra düzene giren yaşayışı için de ömrünü dilediği gibi harcamaktı.

Nahit işin maddî tarafını en ince noktalarına kadar hallederken, gözlerinde Nesrinin gülümseyen gözleri yanıyor; ve ruhunda "bana ettiğin iyilikler için sana çok teşekkür ediyorum„ diyen sesi çağlıyordu.

Sevilen, çok, pek çok sevilen kadın ölüp gitmişti. Fakat ardında bıraktığı hatıra öyle kuvvetli, öyle sarsılmaz ve unutulmaz bir kudretle yaşamakta idi ki.. Nahit, daireden bankaya, bankadan istasyona, istasyondan tanınmış dostlara gönderilecek mektuplar için postaya koşarken.. Nesrinin isteklerinden, dudağa düşürülmemiş, yürekte kımıldayıp yürekte gömülen isteklerinden en kuvvetlisini yerine getirdiğini düşünüyor ve acı bir zevkle içini çekiyordu.

BİRİNCİ KISMIN SONU

●

İKİNCİ KISIM

«ISTIRANCA»

Taksimdeki şık apartmanlardan birinin birinci katı..

Geniş pencerelerde incecik tül perdeler rüzgârla şakalaşmakta...

Büyük salonun ortasındaki masanın kenarlarına biribirinden güzel on kız sıralanmış; ellerinde renk renk kumaş ve parmaklarında pırıldayan iğnelerde uzayan iplikler...

Arada sırada içlerinden birinin yavaşça sorduğu birşey, bir diğerini harekete geçiriyor. İnce bir dikkatle dikişlerine dalmış görünüyorlar.

Kapının dış tarafından koyu lâcivert etekli, ince beyaz blûzunun kollalarını yukarıya doğru sıvamış orta yaşlı bir kadın masadaki kızlardan birine seslendi :

— Emek, prova odasına gel!

Deniz rengi bir tuvaletin temiz dikişi ile uğraşan kumral genç kız, elindeki işi masanın üstüne bırakarak doğruldu. Yan taraftaki masadan iğne kutusunu aldı ve orta yaşlı kadının arkasından gitti.

Öteki dokuz kız birşey duymamış gibi halâ başları önlerinde ve elleri işlerinin üzerinde durmadan çalışmaktadırlar.

Prova odasında güzel bir kadın, saçlarının renginde bir gece elbisesini gözden geçiriyor. Büyük aynanın önünde yavaş yavaş dönüyor ve her dönüş vücudunun göz alan nefis çizgilerini daha açık ve daha manalı bir şekilde gösteriyor.

Emek, kalfaya iğneleri uzatırken arada bir genç kadının güzel ensesine, muhteşem vücuduna, sanatkâr bir elle yapılmış pırıltılı saçlarına bakıyor.

Köşedeki koltukta kalfanın provasını dikkatle süzen Bayan Altan birden ayağa kalkarak değerli müşterisinin yanına yaklaştı. Beldeki hafif bir kırışığın düzelmesi, etekteki fazlalığın alınması için kalfaya birşeyler söyledi.

Beyaz önlüklü işçi kız kapıda görünerek iki saat önce telefon eden misafirleri, mai salona aldığını haber verdi.

* * *

Yerde mavisi pırıl pırıl yanan ince bir İran halısı.. Salonun en uygun yerlerine gelişigüzel serpilmiş hissini verecek bir şekilde yerleştirilmiş mavi ipek koltuklar... Koltukların aralarına yerleştirilmiş irili ufaklı sigara masaları.

Bir köşede büyük etajer. Üstünde renk renk salon ve moda mecmuaları.. yığın yığın modeller.

Diğer köşede rugan deriler gibi parlayan iyi marka bir piyano... Radyo ve karanfiller, kıpkızıl karanfillerle dolu vazolar..

Pencerelerde incecik mavi tüller...

Duvarlarda Avrupa ve Ankara sergilerinden alınmış değerli birkaç tablô... Rönesans sanatkârlarının en meşhurlarının ibda ettikleri eserlerin kopyaları... Üstüne siyah tül çekilmiş genç bir kadın portresi..

Bu temiz, sade salonda ince ve pek zarif bir kadın elinin dolaştığı ne kadar belli...

Özden, kolalı başlığı, iyi ötülenmiş beyaz önlüğü ile hoş bir görünüşü olan işçi kız çıktıktan sonra tablolara bakmağa başladı.

— Şu köpüklü deniz salonun rengi ile ne kadar güzel uyuşmuş baba?

Mikel Anj'ın meşhur Piyeta'sı önünde büyük bir hayranlıkla duran solgun yüzlü genç adam sarışın kıza döndü :

— Özden, şu şahesere bak. Mikel Anj bu eserini tam 24 yılda meydana getirmiştir. Öldürülen çocuğunu kucağına alan şu bedbaht annenin yüzündeki merhamet ifadesi ne kuvvetli değil mi?

Genç kız dudakları arasından :

— Zavallı Meryem diye fısıldadı. Ona her zaman acıdım.

Sonra, beraberce Özdenin pek beğendiği engine.. için için kaynayan kaynadıkça coşan, köpüren, göğsünde bin bir fırtına saklayan hırçın denize bakmağa başladılar.

Özden, sarı bukleli, lâcivert gözlü penbe yüzlü, ufak tefek bir kız. Yanındaki, gözlerinin siyahı baktıkça daha çok kararıyor hissini veren mahzun bakışlı, esmer erkeğe sokulurken bir yavru kuşu andırıyor.

Salonun kapısı yavaşça açıldı. Kestane renkli saçlarını ensesinde toplamış, solgun yüzlü ve kestane kabuğu renkli gözlerinde birer damla ışık yanan güzel bir kadın içeri girdi.

Dudaklarında tatlı ve zarif bir gülümseme ile kendisini tanıttı.

Karşılıklı kahvelerini içerlerken konuşuyorlardı :

— Kızımı bir ay sonra evlendiriyorum bayan Altan, çamaşırları, tuvaletleri, sokak ve seyahat elbiseleri. Tabiî bunlar gibi daha birçok şey lâzım. Özdenin bütün dikişlerine zaman ayırmanızı rica edeceğim.

Genç kadın bir an düşündü, herhangi bir şeyi hesapladıktan sonra hafifçe gülümseyerek kabul edeceğini söyledi.

Özden etajerin başında salon mecmualarının renkli resimlerine bakıyormuş gibi görünüyor. Esmer erkekle kumral genç kadın karşı karşıya.. ne zaman çarşıya çıkılacağını, neler alınacağını, prova günlerini kararlaştırıyorlar.

Kumral kadın, henüz çok genç görünen esmer erkeğin nasıl olup ta bu genç kızın babası olduğunu içinden düşünüyor. Biribirlerine hiç benzemediklerine, aralarındaki yaş farkının darlığına bakılırsa mutlak üvey olmalı.

Dudakları iş üzerinde mihaniki bir şekilde konuşurken, içinden vitrinlerdeki kutularında güzel çocukları bekleyen taşbebeklere eş sarışın kızın, bu adamın nesi olduğunu düşünmekten kendini alamıyor.

Şakaklarında birkaç tel beyaz saçı, alnında uzayan birkaç düşünce çizgisi ve gözlerinde örtülü kalan çok acı bir hatıra ile vaktinden çok erken yorulduğunu hisseden genç adam da, arada bir gizli gizli karşısındaki kadının küçük, biçimli, parmak uçları ince, zarif ellerine ve kestane kabuğu renkli gözlerine bakıyor.

— Arkası var —

No. 75 *YARIM AY* BİLMECE KUPONU No. 75

Bilmece No. 75

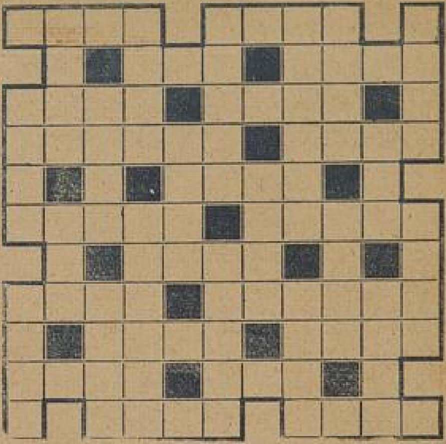

Okuyucularımız arasında büyük bir ilgi uyandıran bilmeceyi kendilerinin tertip etmesi şekline devam ediyoruz:

Boş hanelere öyle edat ve kelime konulacaktır ki soldan sağa, yukarıdan aşağıya doğru okununca Türk dilinde birer karşılığı olsun. Bilmeceyi bu tarzda tertip edenlerin hepsi doğru halletmiş sayılacaklardır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız:

Birinciye: Kristal yazı takımı; ıkinciye: Maroken evrak çantası; üçüncüye: Yazı masası saati; 4 - 15 inciye: Yüz kuruşluk bir kitap; 16 - 30 uncuya: Elli kuruşluk bir kitap; 31 - 60 ıncıya: Yirmi beş kuruşluk bir kitap; 61 - 100 üncüye: On kuruşluk bir kitap.

73 üncü sayıdaki bilmecemizin doğrusu: "İstanbul Basın Kurumu Balosu" dur.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar:

Beş gümüş lira: İstanbul Edirnekapı Sineklibakkal sokağı No. 119 Fırıncı Mehmet usta evinde Süleyman Yılmaz.

Üç gümüş lira: Edirne Türkocağı caddesi No. 7 de Trakya istatistik direktörü Bay Nazım Balkuv kızı Nevin Balkuv.

İki gümüş lira: İzmir - Kemeraltı Bayan Sıdıka sokağı No. 76 evde Güzin Birsen.

Yüz kuruşluk kitap: İstanbul Fatih Malta tramvay durağı No. 75 topçu teğmen Hâzım İşgüven. İstanbul topçu okulu yarsubay 211 Nazım Gürsel. İstanbul topçu okulu yarsubay No. 84 S. Tolun. Gölcük T. C. G. Hamidiye yarsubay Kemal Kurtokan. Babaeski süvari alayı levazım asteğmeni İhsan Basrır. İzmir Turan mayn Bl. K. V. teğmen Suphi Karamanoğlu. Mersin Maarif otelinde A. R. Eroğlu kızı Samiye Eroğlu. Salihli Namık Kemal ilkokulu sınıf 3 öğretmeni Münevver Yeşin. Balıkesir Mithatpaşa okulu sınıf 5 öğrencilerinden Sedat Su. Bursa İpekçilik caddesi Küçükaralık No. 4 Muzaffer Koçak. Ankara Türk Dil Kurumunda A. Akbay. Ankara Yenişehir Kızılay apartmanı No. 4 Perihan Gök.

50 kuruşluk bir kitap: İstanbul Süvari binicilik okulu yarsubay Ali Taylan. Ankara Harbiye Okulu ikmal tahsilde Ja. Ön Yzb. İrfan Seçer. İstanbul Üsküdar Selimiye Tayakadın sokak No. 26 Suzan Ogan. İstanbul Bayazıt Soğanağa mahallesi Nur sokak No. 19 da S. Cansever. Ankara gümrükler tetkik müdürlüğü memurlarından Nuri Oğuz. İstanbul Üsküdar İhsaniye Çatmacılar sokak No. 29da Nimet. Aydın - Çine Karakollar öğretmeni M. Oğuz Alper. İstanbul Maltepe piyade ve atış okulu Recep Alpan. Niğde Tümgeneral Ziya Ekinciden Nilüfer Ekinci. Diyarbakır tayyare alayı Bl. 44 de pilot Fahri Tıryaki. Edirne Lisesi 5 - A No. 579 Perihan Özyurt. Ankara İstasyonda şeftren Z. Ergun. Ankara D. D. yolları hasılat istatistik kaleminde Şahap Dinler. Samsun Gazioğlu İsmail kızı Zübeyde Arsal. Ayancık - Sinop hâkim Ömer Karaali evinde Suzan Karaali.

25 Kuruşluk bir kitap: İstanbul piyade ve atış okulu yarsubay Baki Sönmez. İstanbul Üniversite Hukuk Fakültesi 6227 Yücel Köseyeğitoğlu. Manisa hususî muhasebede kâtip Vecihe Özcan. İstanbul Üsküdar İmrahor caddesi No. 92 Hâle Toygar. İstanbul Şişli Çocuk Hastahanesi hariciye 9 uncu koğuşta Sadettin Işıltan. İstanbul Kız Lisesi VI. E. A. da 632 Melâhat Kuyaş. İstanbul Şehzadebaşı Burmalımescit sokak No. 5 Pakize Arvas. İstanbul Fındıklı Salıpazarı Dolmabahçe caddesi kat 1 No. 2 M. Kurdoğlu. İstanbul emniyet müdürlüğü te efon santralında Rifat. İstanbul telefon direktörlüğü yazı işleri memuru Nahide Erşen. İstanbul Tozkoparan Taşmerdiven No. 6 Samarya. İstanbul Cihangir Sıraserviler No. 155 Muzaffer. İstanbul Lâleli apartmanları birinci daire No. 36 Koray Dincol. Kayseri Lisesi IV-A No. 296 Hilmi Ürküm. İstanbul Dolmabahçe maliye kırtasiye deposu atölyesinde Kâzım Seşsiz. Tekirdağ T. C. Ziraat Bankası buğday depu memuru Suat Dinçer. Alaşehir P. telgraf, telefon memuru Hasan Durukan. Çatalca Ferhadpaşa caddesi No. 37 Lâmia Uzel. Çatalca orta okul sınıf 2 - B No. 26 Raşit Ceylân. Niğde As. D. M. M. Binbaşı Asım kızı Belkıs Balcı. Aydın vilâyet idare heyeti başkâtibi Hamit Ertan. Aydın biçki ve dikiş yurdu karşısında No. 11 Necdet Çorgun. Diyarbakır piyade alayı Bl. 2 de asteğmen Fethi Kürkçü. Diyarbakır Posta T. T. muhasebesinde Şekip Akıncı kardeşi Servet Akıncı. Kırklareli istasyon A. Yzb. R. oğlu Tolun. Hadımköy inhisarlar idare memuru Celâleddin kızı Süheylâ Özcan. Edirne Kaleiçi Doğan sokak Hadiye Muammer. Antalya Ziraat Bankasında Muallâ Okan. Antalya Dumlupınar ilkokulu sınıf 4 No. 187 Turgut Yurdakul. Mersin basımevi sahibi Bay Ata Çelebi kızı Gülhan Çelebi. Denizli Lisesi 4 - C No. 1972 Hakkı Uşaklı. Denizli muhasebei hususiye köy bürosunda köy kâtibi Enver Erben. Çorum H. M. varidat kâtibi Rıza Sabuncu. İzmit piyade alayı 7 inci bölük komutanı yüzbaşı Nedim Tanır. İzmit jandarma komutanlığı hesap memuru N. Sunay oğlu Şahap Sunay. Adana Abidinpaşa caddesi 102 sokak No. 7 de Nezihe Genç. Adana Tuğ komutanı Tuğbay Remzi kızı Seniye Yalçın Toklu. Balıkesir Lisesi 4 - D No. 33 Tahsin Güleç. Sivas jandarma mıntaka mülhakı Avni Özgürel kızı Perihan Özgürel. Baskil - Elâzıg ilkokul öğretmeni Muzaffer Yalın. Zonguldak orta okul öğrencilerinden III - A No. 531 Türkân Aktuna. Gaziayıntap Lise 5 - B No. 665 pansiyoner Bahaeddin Buluş. Bursa Sedbaşı Yeşil caddesi No. 6 Perihan Tunçay. Düzce Ziraat Bankası muhasibi Adil Akça. Kütahya Ahırardı kahvesi karşısında No. 41 Hikmet Tunga. Samsun vilâyet evrak kalemi kâtibi İbrahim Ardalı. Samsun Sahil Kemal Kıraathanesi sahibi Osman Aylâ. Samsun orta okul III-B No. 195 Hayati. Söke süvari alayında asteğmen Feridun Ertürk. İnegöl jandarma B. L. kaleminde onbaşı İbrahim vasıtasile Fatma Uluöz. İzmir Karataş ortaokulu I - D No. 1303 Mehmet. İzmir Karşıyaka Soğukkuyu tramvay caddesi No. 44 Fuat Cebeci. İzmir Karşıyaka Aydoğdu sokak No 27 Hafize Kestelli. İzmir Karantina Halil Rifatpaşa caddesi No. 361/1 de Züleyha Acar. İzmir Kız Lisesi 2 - C No. 1534 Perihan Günal. İzmir Bornuva doktor Galip kızı Y. Erdini. Ankara Atatürk kız ilkokulu 4 - A da 304 Cemal Sayın. Ankara Hamamönü Dumlupınar mahallesi Akyol sokak No. 3 Neş'et. Ankara Cebeci harita kıt'asında muhabere erlerinden Osman oğlu Osman Coşkunarda. Ankara Yenişehir Erdoğan sokak No. 24 Fatma. Ankara Necatibey okulu 5 - B No. 675 Süheylâ Unan. Ankara İsmetpaşa Uzunyol No. 114 üst kat Manolya Kural. Ankara fen san'at umum müdürlüğü poligonda Sadık Eren. Ankara Anafartalar Pınar sokak No. 10 da Sevda Kayakök. Bafra orta okul sınıf 2 No. 211 Kaya Ergin. Gönen Tuzakçı köyünde marangoz Rıfat. Çorum sabık icra kâtibi Arif Demirel. Geyve tapu kâtibi Necmeddin Peker. Pınarhisar Belediye başkâtibi Ali Özer. Gaziantep Kozanlı Camiinde Hüseyin Dorçip.

ON SENE GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülnce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor· Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.